

MAGYAR LAPOK

XI. évfolyam, 160 (3024) szám

KERESZTENY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, 1942 július 18

Minden eddigit felülmuló óriási bekerítő csata van folyamatban keleten

Vorosilovgrád elfoglalása után új szakaszba lépett Timosenko seregének megsemmisítése

Lisszabonból jelentik: (MTI) A Stefani Iroda jelenti: A brit kommunista párt az ország lakosságához intézett kiáltványában, akcióba lépett a második arcvonal felállása érdekében. Az a tény, hogy a kommunisták párt a parlamenti szokásoktól eltérően közvetlenül fordul a nyilvánossághoz, világos jele annak, hogy a szovjet milyen kétségbeesett helyzetben van.

Buenos-Airesből jelentik: (MTI) A Stefani Iroda jelenti: Washingtonból jelentik, hogy az amerikai rendőrség és katonaság a milícia tagjának közreműködésével átkutatja Roosevelt Hyde-parki nyaralójának környékét, hogy elfogja azt a hat vagy hét ejtőernyőst, akiknek földreereszkedéséről a rendőrség szikratáviratban adott hírt. A környéken leállítottak mindenféle forgalmat és előállítottak minden gyanus egyént.

Allandó gyors mozgásban vannak a csapatok

Budapestről jelenti a MTI: Az NST berlini jelentése szerint a keleti arcvonal déli szakaszán megindult nagy támadás harmadik hetének vége felé a német hadvezetőség megtörte eddigi halogatását. A véderő főparancsnokság pünteke jelentésében beszámolt arról, hogy a német csapatok átlépték az egyetlen vasutvonalat, amely a Donec kanyarulata vidékét Sztalingráddal összeköti. Ez a jelentés világosságot terjeszt az általános helyzetre hadászati szempontból. A június 28-án Charkov és Kurszk vonalán megindított nagy támadás pontosan keleti irányban a Don felé folytatódva gyorsan megtörte az ellenség ellenállását, amelynek célja az lett volna, hogy a Rosztov és a Don felé irányuló támadást feltartsa. A szovjet hadsereg azonban, hogy a német előretörést nem bírta feltartani, igen veszedelemes helyzetbe került, mert most már oldalról és hátulról is bekerítés fenyegeti. A német hadvezetőség eddigi módszerének megfelelően semmit sem árult el a hadi üveletek földrajzi vonatkozásai-ból, nem akarva az ellenségnek esetleg előnyére válni helyrajzi adatokkal szolgálni. Most jobban lehet arra következtetni a német közvéleményből, hogy a Timosenkó elleni hadművelet új szakaszába lépett.

Német katonai körökben emlékeztetnek arra, hogy Rosztov a múlt őszén már a németek birtokába került, de akkor Weichs seregeit nagy szovjet

seregek oldaltámadással fenyegették és ezért vissza kellett vonnia csapatait. Most ilyen veszély nem fenyeget, mert a szovjetet elvágják minden oldaltámadási lehetőségtől. A Kuzck és Charkov vonaltól kiindult támadó hadművelet immár óriási arányú bekerítő csatává fejlődött, mely a bekerített terület nagyságát és a körülzárt csapatok számát illetően valószínűleg messze túlezárnyalja a múltévi nagy bekerítő hadműveleteket is. A térszeresség szempontjából egyelőre nem ítéltető

meg világosan a mostani hadműveletek jelentősége, mert a csapatok állandó gyors mozgásban vannak és naponta újabb területek kerülnek megszállás alá. Nyílt kérdés, képes lesz-e a Szovjet és ha igen, akkor hol új ellenállást kifejteni. Német szakértők körökben emlékeztetnek arra, hogy eddig a keleti arcvonalnak csak egyharmada került mozgásba. Annak nagyobb érdeklődéssel várják, hogy mikor kapnak parancsot a támadásra a többi szakaszok seregei.

Anglia nem enged Gandhi követeléseinek

Lisszabon. (MTI). A Stefani Iroda jelenti: Az Exchange Telegraphe jelentése szerint illetékes londoni körök az indiai kongresszus végrehajtó bizottságának döntésével kapcsolatban kijelentik, hogy Angliának ez az ágában sincs lemondani indiai hatalmi helyzetéről a háború tartama alatt. Londonban épp úgy, mint Uj Delhiben jól tudják, hogy az indiai kérdés nagy veszedelmeket rejt magában, de Nagybritannia bünt követne el, ha engedne Gandhi követeléseinek. Londoni illetékes körökben hangoztatják, hogy Anglia nem az engedékenységre, hanem egészen más módszerekhez folya-

modik, ha a helyzet kiéleződik. Lisszabon. (MTI). A Stefani Iroda jelenti: Uj Delhiből érkező jelentések szerint az indiai kongresszus bizottságának határozata alapján súlyos ellentétek merültek fel London és Uj Delhi között a védelmi költségek tekintetében is. A kongresszus nem akar hozzájárulni azokhoz a költségekhez, amelyeket az angol kormány megállapított. Az indiai kormány e helyzetre való tekintettel most egy képviselőjét egy gazdasági tanácsadó kíséretében Londonba küldi, hogy kísérletet tegyen a nehézségek leküzdésére.

Megállott El Alameinnél az angol támadás

(MTI). A Stefani Iroda jelenti: A Stefani Iroda különtudósítójának jelentése szerint El Alameinnél az ellenséget, amely sok páncéllal indított támadást, délután ellentámadással visszavetették. Innen délre, vagyis a középső szakaszon jelentős ellenséges erők páncélosoktól támogatva támadták vonalainkat. Az ellenségnek sokszoros túlereje

folytán egyes helyeken sikerült benyomulni állásainkba, sőt az állások közötti részekben egyes helyeken hátába kerülni első vonalbeli osztagainknak. Azonban vitéz gyalogságunk elkeseredett ellenállást fejtett ki, amely végül lehetővé tette, hogy újabb erőink működésbe lépve az egész támadást visszaverjék.

Berlinben megállapították a francia kormány korrekt magatartását

Berlin. (NTI jelenti.) Alexandria-ban internált francia hadihajók ügyével kapcsolatban Berlinben hangoztatják, hogy a francia kormány korrektül ragaszkodik a fegyverszüneti szerződés megállapodásaihoz. Az ügyvel kapcsolatban nyilatkozott De Brinon nagykövet, párizsi francia főmegbízott, aki kijelentette, hogy kétségtelenül hamarosan amerikai-angol

ultimátumot fognak átnyújtani Franciaországnak. (MTI.) Washingtonban az a meggyőződés uralkodik, hogy bármi történjék is, az angolok nem engedik meg, hogy francia hadihajók német kézbe, vagy német ellenőrzés alá kerüljenek. Londoni jelentés szerint ezt a brit elhatározást ma hivatalos formában is bejelentették Londonban. (MTI.)

Bihar büszkesége

A milliárdos mezőgazdasági beruhá-zással kapcsolatosan Magyarország végre arra az utra lépett, amelyen egy agrár államnak haladni kell. Országunk a mezőgazdaság fejlettségével áll, vagy bukik ez kétségtelen és különösen érezzük ez igazság súlyát most a két nehéz, elemi csapásokkal sújtott év után is, de a rendes viszonyok helyreállításával, jötermések mellett is éreznénk, ha nem készülnénk teljes erővel arra a szerepre, melyet a küszöbön álló új Európa számunkra kijelöl.

Bihar vármegye jóval megelőzve a felsőbb illetékeseket is e téren, mezőgazdasági kulturájának emelésére minden adandó alkalmat megragadott, s ha hatalmas gazdatáborának előnyeit szolgálhatta, nem ismert fáradságot, nehézséget, — addig kilincsel, deputációzott, míg célját elérte. Ilyen kitartó akarással született meg a berettyóújfalui állami mezőgazdasági középiskola is, amely kétségtelenül egy egész új korszakot jelent a bihari gazdtársadalom életében.

Még nem sokat hallottunk erről a iskoláról, hisz most fejezte csak be első tanévét, de ahogy kezünkbe vesszük e rövid munkáról beszámoló Évkönyvet, igen nagy perspektíva tárul elénk abból a hatalmas programból, melyet ez a gyakorlati iskola céljával kitűzött.

Nem sablonos intézmény, azt már az Évkönyv első oldalain tapasztalhatjuk: vitéz Nadányi János alispán írja a vezércikket, megvilágítva a középfokú mezőgazdasági szakoktatás óriási jelentőségét. Majd a község főjegyzője, Kiss Lajos vázolja, hogy milyen készséggel hozta meg Berettyóújfalui az áldozatokat, hogy utat nyisson az új Magyarország jövőjét szolgáló magasabb gazdasági kultúra felé. Végül pedig sz. Pozsár István kispapja az 1000 tagot számláló berettyóújfalui Gazdakör elnöke számol be az iskola születéséről és szövegezi le annak — csodálatos tisztánlátással — a célját és hivatását.

Ebből a három megnyilatkozásból is már világosan kitűnik, hogy mennyire a vármegyéből nőtt ki ez az iskola, s hogy első esztendőjében is mennyire összeforrott már azzal a gazdtársadalommal, amely azért küzdött éveken át megszervezéséért, hogy új generációját magasabb szaktudással, nagyobb műveltséggel és ennek következtében öntudatosabb kiállással küldje harcba nemzetfenntartó társadalmának megrecsülése érdekében.

Igen, a berettyóújfalui mezőgazdasági középiskola annak a kispapja rétegnek a kulturintézménye, akinek idáig nem volt módja saját szakmájában olyan szellemi felkészültséget biztosítani gyermeke számára, amely vagyónával és végzett nagy munká-

Mit zsákmányoltak konvédeink a Don-áttörésénél

jával arányban, kifelé is megfelelő súlyt és tekintélyt jelentett volna számára. A bihari nagytáború paraszt ifjuságnak az iskolája ez, aki eddig csak a természetes paraszti észére hagyatva vesztett el, mint nemzeti érték, mert sem módja, sem alkalmá nem volt, hogy a benne szunnyadó tudást, tehetséget megfelelő helyen és kezében napvilágra hozza.

Büszkesége ez az iskola egész Biharban, mert ez nem irnok urakat nevel, ez nem rabolja el a paraszt ifjút a falutól, nem nevel félbenmaradt egzisztenciákat. Ez az iskola nemcsak visszavezeti a paraszt ifjút falujába hanem tudással is felvértezi, hogy fajtájának szószólója legyen a józan magyar öntudattal ő mutasson utat népének az új célok felé.

A berettyóújfalui mezőgazdasági középiskolában új magyar gazdagenerációk nevelődnek, nagyszerű parasztságunk jut tudáshoz, műveltséghez. Ébred a falu, erősödik a nemzet, így születik újjá lassan egy egész magyar világ!

KISKUN

Vigyázat!

A DARMOL hashajtót utánozók. Ügyeljen, mert minden tablettán a „DARMOL” szónak és T alakú bevágásnak kell lenni. Kimondottan eredeti csomagban kérje.

DARMOL

Megtisztolták Bosznia északkeleti részét a cseinikektől

Zágráb. (Bud. Tud.) Bosznia északkeleti részében a Banjalukától Prijedorig terjedő területen az úgynevezett Kozara Planina helyeégeiben és a környékén eredményesen befejeződött a cseinikbandák ellen egy teljes hónapon át tartó tisztogatási akció. A tisztogatási munkálatokat erős horvát egységek végezték német fegyveres erők együttműködésével. Eddig az időpontig több, mint 3000 bandita vesztette életét, de a hozzájuk tartozó anyagi veszteségek enél az aránynál is nagyobbak. 10.000 bandita megadta magát a harcok folyamán. Az egész lázadó kerületet átfésülték és kiürítették. A kitelepített lakossággal a hatóságok a leghumánusabban és a legmegértőbb szellemben bántak.

Bukarestben tilos nyilvános helyen táncolni

Bukarest. (MTI). A bukaresti rendőrség közleménye szerint nyilvános helyeken tilos táncolni és kabát nélkül tartózkodni.

Apolló Filmszínházban Forró siker a hűvös nézőtéren
Tasnády Mária, Timár József, Kiss Ferenc

Sarajevo (ott, ahol a Dnyeszter vize zúg)

Belvárosi mozgóban

Pardon tévedtem

Főszereplők: Hörbiger Pál, Szőke Szakál, Gál Franci.

Orosz zene, franciás rendezés, nagy magyar világhírnem

A Gorodi logoly

a CASINOBAN

Budapestről jelentik: (MTI) A honvédezőrkár főnöke közli: Az elmúlt héten a honvéd hadsereg hadműveleti jelentősebb harci cselekmény nélkül, tervszerűen folytak. Kuzsokrol a Donra történt előretörésünk során több, mint 7000 foglyot ejtettünk, továbbá 104 löveget, 140 akna és gránátvetőt, 157 nehézpuskát, 87 géppuskát, 1600 puskát, 6 harckocsit és páncélgépkocsit és számos más hadianyagot zsákmányoltunk.

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A hazaszeretettnek és önfeláldozásnak meg-

kapó példáját mutatta az ukrainai harcok során dr. Szörényi Tibor tartalékos hadnagy. Ez a vitéz tiszt, mint utóbb kiderült, kiválóan képzett nőgyógyász és szülészorvos volt, de orvosi hivatását elhallgatva önként jelentkezett csapat-szolgálatra hogy fegyveresen szolgálhassa hazáját. Mint szakaszparancsnok került ki csapattestével a harctérre. A legutóbbi orvlövészekkel vívott harcok egyikében, bár maga is két sebből vérzett, önmagával nem törődve, sebesült bajtársait részesítette első segélyben. A példátlan önruralommal végzett önfel-

dozó tevékenysége közben érték a géppuskalövések, melyek kioltották életét.

A legutóbbi harcok egyik érdekes eseményeként közlik a Magyar Távirati Irodával, hogy az ukrainai magyar megszálló csapatok területén szovjet vadászgép szállott le, melynek főhadnagy pilótája elmondta, hogy a szovjet hadseregben nagy lehangoltságot keltettek a mult hetek súlyos vereségei. Ezek hatása alatt jött át ő is, mert bajtársaival együtt céltalannak találta a további küzdelmet.

A Kormányzóhelyettes vadászrajával résztvesz a keleti harcokban

A Magyar Távirati Iroda jelenti (Kiegészítő katonai jelentés a honvéd vezérkar főnökének ma kiadott 11. számú hadijelentéséhez). Katonai részről még a következőket közölték a Magyar Távirati Irodával: A honvédhadsereg legutóbbi feladatának végrehajtása során elérte azt a kitűzött hadászati célt, hogy a Don-könyökben folyó nagysebességű hadművelethez bizonyos területeket biztosítson és így lehetővé váljék minél több gépesített alakulat szabaddá tétele és más irányban való alkalmazása. A Don-könyökben rekedt ellenséges tömegek megsemmisítésére bevetett egységek sikerei már ismeretesek. Ezekből a harcokból kivették részüket a magyar páncélosalakulatok is. A földi hadműveleteket fáradhatatlanul támogatják a

honvéd légiőrök is és a mozdulatok zavartalanul vadászalakulatok biztosítják. A honvéd repülőalakulatok légi tevékenységében egyéb iránt, mintegy két hét óta részt vesz vadászrajával a kormányzóhelyettes úr is. Az időjárás átmeneti rövid záporoktól eltekintve általában kedvező a hadműveletekre, amit a szövetséges hadseregek teljes mértékben ki is használnak.

Liszaszabon. (MTI). A Stefani Iroda jelenti: A Newyork Times jelentése szerint az Északamerikai Egyesült Államok 29 államában a rendőrök pénteken házkutatásokat tartottak több ezer olyan ember lakásán, akik a hatóságok feltevése szerint rokonszenveznek a tengelyállamokkal. Newyorkban sok embert le tartóztattak.

dan Finucana, a legkiválóbb angol repülő, pénteken a francia partok fölött német vadászgép golyójától eltalálva géppével lezuhant.

Gibraltárnál verték szét a német tengeralattjárók az angol karavánt

Berlinből jelentik: (MTI) Mirt a Német Távirati Iroda katonai részről értesül, néhány nappal ezelőtt néhány tengeralattjáró a Gibraltári szorosra nyugatra rajtaütöttek egy brit karavánra, amelyet korvettek és rombolók biztosítottak. A karaván Angliából dél felé tartott. A német buvárnaszádok amint megpillanatották a brit hajókat, szeretet, nyomban támadást indítottak ellene és torpedóalattal elsüllyesztették az első 8000 tonnás szállítóhajót. A második hajó egy löszszállító volt, amely torpedóalattal következtében a sző betűszerinti értelmében darabokra szakadt szét, úgy hogy több darabja a támadó német buvárhajókra is hullott és azt könnyebben megsértette. A karaván kísérete a német támadás elől meghátrálva, feloszlott és a hajók egyenként kerestek biztonságot. A német tengeralattjárók több napig tartó harcban még 4 hajót elsüllyesztettek el. A brit rombolók és korvettek fejvesztett menekülésük közben a hajtörőteket is segítség nélkül hagyták. A tegnapi különjelentésben szereplő elsüllyesztett amerikai hajók közül 3 nagy tartályhajót a Mississippit torkolatában érte utól sorsuk.

50 kilométerre állanak a németek a Don alsó folyásától

A Post írja: Berlini jelentés szerint a Sztalingrád felé vezető vasútvonal megszakítása azt is jelenti, hogy ezen a szakaszon a német csapatok már alig 50 kilométernyire közelítették meg a Don alsó folyását.

Ankarából jelentik: (MTI) A Stefani Iroda jelenti: Az indiai alkirály visszautasította az indiai nemzeti kongresszus határozatait. Kijelentette, hogy nem ismeri el semmiben sem illetékesnek a kongresszust és hangsúlyozta, hogy Nagybritannia nem fogja csapatait kivonni Indiából.

Washingtonból jelentik: (MTI) Az OFI jelenti: Az északamerikai tengerészeti miniszterium összehozta a je-

lentést adott ki a július eleje óta lefolyt hadműveletekről. A közlemény többek között bejelenti, hogy a japánok június havában megszállták az Aleut szigetcsoport 3 szigetét. A szóbanforgó szigetek a szigetcsoport legnyugatibb részén fekszenek és nem voltak védelemre berendezkedve.

Hadműveleti övezet. (MTI). A Stefani Iroda különtudósítójának jelentése szerint az el alameini ellenséges támadás jórészt elintéztnek tekinthető. A brit bombázók az olasz vadászok elől sietve visszavonultak.

London. (MTI) Az OFI jelenti: Bren-

Franco tábornok Spanyolország bolsevistaellenes elszántságáról beszélt

Madrid. (MTI). A Német TI jelenti: A nemzeti forradalom Melillában történt kirobbanásának évfordulója alkalmából a fallangista nemzeti tanács Franco államfő elnöklésével a szenátus épületében díszülést tartott. Franco beszédében kijelentette, hogy a közeljövőben javulás várható Spanyolország gazdasági helyzetében. A bolsevista veszély lehetőségéről szólva kijelentette, hogy abban a pillanatban 3 millió elszánt spa-

nyol katona állana fegyverbe, amint az ország határát ilyen veszély fenyegetné. Ebből a három millióból másfél millió már kemény harcokban esett át a tűzkeresztségen. A nemzeti Spanyolország felépítési munkájának alapját 6 évvel ezelőtt letették és ha szükségessé válik, most is éppen olyan keményen fognak harcolni a nemzeti Spanyolországért mint akkor.

80 ezer zsidót költöztetnek el Párizsból

Az Esti Ujság írja: A Stockholms Tidningen jelenti Párizsból, hogy előkészítik kerekén 80.000 Párizsban élő zsidónak keletre való kitelepítését. A zsidókat ideiglenesen gyűjtőtáborokba

helyezték el és innen keletre szállítják őket. Csúpan a 60 évnél idősebb férfiak és a 15 évesnél idősebb nők maradhatnak Párizsban

Vorosilovgrad, a Donyec iparvidékének központja német kézre került

Atlépték az üldöző német csapatok a Donyec-Stalingrad vasutvonalat

Meghiusultak El Alameinnél az angol támadások

Berlinből jelentik: (MTI) Különjelentés: A Führer főhadiszállásáról jelentik a Német Távirati Irodának: A véderő főparancsnoksága jelenti:

Több napig tartó harc után a német gyalogság pénteken rohammal elfoglalta Vorosilovgradot a doneci iparvidék legnagyobb és legfontosabb városát. A város nagy része lángokban áll.

Berlinből jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: Az elfoglalt Vorosilovgrad Ukrajnának szénben, vasban és mangánércben gazdag vidékén fekszik. 1928-ig Luganszknak hívták és 45.000 lakosa volt. Az ötéves terv iparosítása révén lakossága 220 ezerre emelkedett. Új nevét születőttjéről Vorosilov hadügyi népbiztosról kapta. Vorosilov a vidék nagy gyáripari központja volt.

Zürichből jelentik: (B. T.) Az Exchange Telegraphe jelentése szerint Angliának észbe sincs, hogy a háboru alatt feladja hatalmi állását Indiában. Londonban kertelés nélkül kijelentik, hogy nem riadnak vissza a legerősebb lépésektől sem, ha egy napon szüksége mutatkoznék.

Stalingrad irányában átlépték a Donyecvasutat a német csapatok

Berlin. (MTI) A Führer főhadiszállásáról jelentik a Német Távirati Irodának. A véderő főparancsnoksága közli: A keleti arcvonal déli szakaszán, gyorskötélkeink a Donec-től keletre, a Don alsófolyása irányában üldözik az ellenséget. A Donec-vidék vasutvonalát Stalingrad irányában átléptük. A menekülő ellenség több hadosztálya szorult össze gyalogságunk és gyorscsapataink között összezavarodva és megkísérelte, hogy kelet felé kitörjön. Ezeket a kísérleteket az ellenségre mért súlyos veszteségekkel megghiúsítottuk. A légierő állandóan támogatja földi vállalkozásainkat szakadatlan hullámokban támadó ellenség összeköttetését és mindenütt megakadályozta az ellenség rendezett visszavonulását. Hol mélyrepülésben, hol zuhanórepülésrel támadták az ellenség menetoszlopait, közlekedési útvonalaikat és utánpótlásait.

A déli szakasz nagyszabású hadműveleteiben nagymértékben részt vesznek a szövetséges csapatok is. Június 19-ike óta magyar kötelékek harcolnak a németek oldalán. Július 1. óta harcban áll egy olasz expedíciós sereg is. Egy román sereget, amely már a charkovi csatában is kitüntette magát, valamint egy horvát hadtest is harcol Timosenko hadserege ellen. Merész támadás során egy gyorskötélkeink elfoglalt egy szovjet repülőteret és ötven repülőgépet zsákmányolt, illetve semmisített meg.

A kaukázusi Poti kikötő ellen intézett támadás során repülőbombákkal telibetaláltunk egy szovjet nehéz cirkálót. A voronyezsi hídfő ellen az ellenség ismételt eredménytelen támadásokat indított, miközben su-

lyos veszteségeket szenvedett. A középső szakaszon rohamcsapataink támadásai és előretörései helyi sikerekkel jártak.

A Rzevtől délnyugatra eső terület megtisztítása során a foglyok száma negyvenezerre emelkedett. Zsákmányoltunk és megsemmisítettünk 220 páncélost, 1008 ágyut, 1760 géppuskát és gránátvetőt.

A magas északon repülőbombáink

Ismét megtámadták a szovjet csapatok a voronyezsi hídfőt

Berlin. (MTI) A Német TI jelenti: A véderő főparancsnoksága a keleti arcvonal déli szakaszán lezajlott harcokról a következőket jelenti: Német és szövetséges csapatok a Donec-vidék—Stalingrad vasutvonalon túl üldözik az ellenséget. Az ujonnan megszállt területek megtisztítása során a hadifoglyok száma és a zsákmány ismét jelentősen megnövekedett. Néhány ellenséges csoportot, amelyek megkíséreltek, hogy kisebb folyók mentén ellenállásra rendezkedjenek be, német repülőgépek mély támadásokkal és fedélzeti fegyverekkel szétmorzsolták. A voronyezsi hídfőt a szovjet gyalogság és páncélosok ismét megtámadták. A részben tervszerűtlenül folyt támadásokat a német csapatok kemény ellenállása megtörte. Ezekben a harcokban 33 ellenséges páncélost semmisítettünk meg. Azonfelül a holsevisták súlyos embervesztéseket is szenvedtek.

Róma. (MTI) A Stefani Iroda jelenti: Illetékes olasz katonai körök az észak-afrikai és földközi-tengeri

Üdülést, szórakozást nyújt, ózondus levegőjü, rádiumos vizü

Püspökfürdő

hullámfürdője

A nagy teraszon minden délután 5 órától elsőrendü tánczene.

több helyen megszakították a Murman-vasutvonalat. Egyiptomban az el alameini szakaszon az ellenség ismét támadást indított. A támadó brit páncélos erőket ellentámadással visszavertük és kiindulási helyükre kényszerítettük vissza. Harcurepülőink az elmúlt éjszaka Középpangliá-

ban egy hadfelszerelési ipartelepelt mélyrepüléssel támadtak és több szerelési csarnokot felgyújtottak, vagy megrongáltak. Néhány brit gép az elmúlt éjszaka az Északnémet Felvidék felett zavarótámadásokat hajtott végre. Két brit gépet lelőttünk.

Visszavetették az olaszok az angol páncélosok támadását El Alameinnél

Róma. (Stefani jelenti.) Az olasz főhadiszállás 780-ik számú jelentése: Észak-Afrikában ellenséges páncélos csapatokat, melyek az el alameini övezetben támadásra indultak, ellentámadással visszavetettük eredeti állásaikba. Az ellenség eközben 10 páncélkocsi veszített. Délebbre az ellenség egy másik támadását nyomban megakasztotta tüzésünk pontos tüzelése. A tengely légihadereje végig gépuskázta az ellenség járműoszlopait, az ellenséges állásokat és mögöttes területeket. Légiharcokban lelőttünk kilenc ellenséges gépet. A Tobruk elen intézett csekély kárral

járó ellenséges légitámadás során lelőttünk egy brit gépet, amely lángholva zuhant alá. Német gépek több ízben bombákkal árasztották el az ellenség repülőtereit.

Berlin. (NTI) Kundrejasov Mihály fogságba került szovjet hadnagy kijelentése szerint a szovjet katonák már nem csinálnak titkot abból, hogy szívesebben vonulnak vissza, mintsem támadnának. Az elmúlt hónapok sok nélkülözése annyira kimerítette a katonákat, hogy most már minden reményük abban van, hogy a németek gyors győzelmé folytán hamar vége lesz a háborúnak.

katonai helyzetről a következőket mondják: Egyiptomban az ellenség felhasználta a középkeletről áramló ember hadianyag erősítéseket és El Alamein és a cattarai mélyföld között elterülő övezetben több ízben megkísérelte a tengely állásait át-törni. Az olasz és német csapatok

nemcsak nagyszerűen ellenállottak a támadásoknak, hanem ellentámadásba is lendültek és súlyos veszteségeket okoztak az ellenségnek. A tengelycsapatok szilárdan tartják az elért állásokat. A tengely légierei éjjel-nappal folytatják pusztító támadásaikat Málta ellen.

Newyork hisztérikus hangon követeli a második frontot

Stokholm. (MTI) A Német TI jelenti: A Nya Dagligt Allehanda newyorki tudósítója szerint az egész newyorki sajtó követeli a második front felállítását Európában. A Newyork Daily News ezt kérdezi: Az Isten szerelmére, mire várnak még az angolok tulajdonképpen? Világos, hogy a második front vérfürdőt jelentene, de Hitler sem ér el győzelmeket áldo-

zatok nélkül. Ha most elmulasztjuk az alkalmat a második arcvonal megerősítésére, akkor már csak igen gyöngye kilátásaink lehetnek. A Newyork Journal American követeli, hogy az angolok szálljanak partra Hollandiában, Dániában és Olaszországban. Kisebbségekben, ezrével, egyszerre kell végrehajtani a partraszállást.

Sziriában lázadás ütötte fel a fejét

Vichy. (MTI) A Német TI jelenti: A meg nem szállt francia terület sajtója szerint a sziriai parasztek lázadászerű mozgolódásba kezdtek, az angol rekviráló bizottságok tevékenysége miatt. A szabotázscelemek miatt a Sziriából

Irakon át Iranba vezető összekötő útvonal biztosítására megerősítéseket kellett kiküldeni. A kirbuki és haifai olajvezetékeket megrongálták. Palesztinában több hidat felrobbantottak.

Férfidivatüzletembe

bevezettem a nődivatcikkeket

Márkás parisznyák és finom fehérneműek olcsón

RISKO BELA Rákóczi-út 6 szám

Gyönyörű családi házak hirdetik Biharmegyében a Nép és Családvédelmi Alap munkáját

Diadalmasan hirdetik a közösség erejét a felépített házsorok

I.
Nagyvárad. Sajtát tud. A vármegei közjóléti szövetkezet igazgatójával, Övéri Gyulával indultunk el gépkocsin, hogy megtekintsük a házakat, amelyeket az Országos Nép és Családvédelmi Alap épített a megye számos községében a sokgyermekes, rászoruló családok számára.

Kora reggel hagyjuk el Nagyvárad határát. Mindenütt javában folyik az aratás, sok helyen már kereszteltek áll a termés s itt-ott a cséplőgép bűgésének biztató zenéje hallik a felhőfoszlányokon átérő nyári verőfényben.

Első állomás: a borsi „Gödör”

Bors községhez érve meg kell állnunk egy negyedóra. Ide még nem jutott el Nép és Családvédelmi Alap akciója s épp azért tanulságos a látvány: milyen siralmas lakáviszonyokat tudnak megteremteni a nincstelenek, az elcsesztettek, a bő gyermekáldással küszködő szegény emberek a közösség segítségével nélkül.

Valami hatvan család lakik itt, a híres borsi „Gödör”-ben, sajátkezűleg épített vityillókban, amióta a község kegyelméből megkapták ezt a Gödörnek nevezett, alacsonyfekvésű, egyenletes, vízes, tulajdonképpen semmire se használható területet, hogy építsenek reá a maguk erejéből, anélkül azonban, hogy az apró telkeket a magukénak nevezhetnék. A cigányvégen lát ilyen kunyhókat az ember, de a világot sem tartoznak a telep lakói a füstösök népfajához és társadalmi osztályához. Csupa fajmagyar munkásemberek, színtiszta ősi magyar nevekre hallgatnak, mint Patáki, Mezei, Orgovány, s úgy élnek itt, mint a kitaszítottak, akikkel a falu népe sem áll szívesen szóba, mert a nyomorúság testükre-lelkükre ráütötte bélyegét.

Hat év alatt négyszer dőlt össze a kunyhó

Betérünk az egyik karókból összetákoltt, sárral tapasztott kunyhóba, amelynek épp most dőlt be a padlása. Széparecú gyermek hever az ágyon, sötét rongyok között s az aszony meséli, hogy a férje bevonult katonának, ő maga tapasztgatja a házat jobbról is, balról is, hogy össze ne dőljön.

— Hat éve, amióta megvan ez a ház, — panaszkodik, — négyszer ment össze s négyszer csináltuk meg újra. Most úgy vagyunk vele, hogy nem esik bele az eső, ha nincs eső... De mit tegyünk, nem kapunk lakást a faluban s ha kapnánk is rokonoknál, ismerősnél, nem tudjuk megfizetni a bért.

Napezamos munkával és gyékényfonással foglalkoznak a telep lakói, ami talán biztósíthatná is megélhetésüket, de a viások, amelyek tavaszi olvadásban, nyári viharban, őszi esőben vagy téli havazásban minduntalan összeomlanak, s folyton újra kell építeni őket, felémészti minden anyagi erejüket. Mezei Ferenc házának eleje épp a napokban

roskadt össze. A család három gyermekkel a ház végében épen maradt kukorokban húzódott meg a kétégebejtő helyzetben. Egy másik háznak az oldala dőlt be mostanában: kukoricakóróval tömték be a nyílást. A harmadik házból csak a falak meredeznek az égnek a hepehupás kertecské burjánja közül. A negyedikben csak annyi hely maradt fedél alatt, amelyben egy ágy elfér, azon kucorog két gyermek, a gyűrődéska mellett, amelyen épp tésztát gyúr az anya. Minden viékből dültarcú, rongyos, mosdatlan emberalakok kászolódnak elő kopogtatásunkra, már panaszkodni is alig tudnak, annyira megették őket a nyomorúság. Férfi alig van a telepén. Katonai szolgálatot teljesítenek

valahol, vagy a szomszédok, hogy biztosítsák gabonaszükségletüket, az aszsonyokat pedig otthonukhoz köti a sok gyerek, akik csak úgy rajzanak a telepén, a szétszórtan, rendszertelenül épített házak között. Egy idősebb férfi mégis előkerül, mutatja düledező házat s magyarázza, hogy már kétszer hozzáfogott, tető alá is juttatta, de a víz mindannyiszor megintatta a rozoga építmény alapját és összeomlott ismét.

— Azt mondja a jegyző úr. — dörmög az öreg. — hogy rakjunk fundamentumot, akkor nem megy össze a ház... De nekünk még vályogra is alig telik, honnan vegyünk mi téglát vagy cementet?

Osszel Borson is megkezdik a családi házak építését

Vigasztalan kép ez: a magukra hagyott szegény emberek szörnyű harca a pusztaságért, amelyben annyira elgyámoltalanodtak már, hogy mesézire alul maradnak azon a színvonalon, amelyet még emberinek lehet nevezni. Csak a gyermekek szépek, kedvesek, mosolygósak és az újraéledés reményére jogosítók maszatosságukban, rongyaikban, félmeztelenségükben is. S még valami. Az egyik viskó rogyant padlásán összegegyült piros-fehér-zöld zászlót fedezük fel. Igen, nemzeti ünnepeken fellobogozzák ők is a nyomorúságos telepet, mert magyar öntudatukat nem vesztették el itt, az egykori határszállán, ahol talán a határőrzet áldatlan viszonyai a román uralom alatti céltudatosan mostoha közéleti gazdálkodás mulasztásai is hozzájárultak ahhoz, hogy

idáig jutottak, mert hiszen a román igazgatás csak nem segíthette elő, hogy nincstelen elesettek talpraállításával erősödjék egy magyar falu, amelynek határában már a vámház áll őrt az országút mentén. A vámház most használatlan épület s a borsi Gödör az egykor idekényszerített piros-sárga-kék helyett piros-fehér-zöld zászló vár parancsolatlanul arra, hogy ünnepélyes alkalmakkor kitűzzék s nyomortelep gyékényfónói és aratómunkásai bíznak benne, hogy a Nép és Családvédelmi Alap jóvoltából rövidesen takaró, szilárd, egészséges házakon fog lengeni ez a zászló a szivszorongva várt nagy ünnepen, amikor azokat birtokukba adják.

Már ígéretük is van arra, hogy ősszel egész házeornak teszik le itt az alapjait.

Milyen házakat épít a Nép és Családvédelmi Alap?

Milyenek lesznek ezek a házak?

Még kísértének a borsi Gödör szörnyű emlékei, amikor Told községben találkoztunk a Nép és Családvédelmi Alap munkájának első eredményeivel. Két telep-helyen összesen 10 ház épül itt, mindegyik 600 négyzetöleles telken, azaz az elgondolással, hogy minden juttatott kertművelésre alkalmas területe legyen a ház mögött, amely kellő megmunkálás mellett már magában biztosít annyi pövedelmet, amennyiből a ház és telek értékét lassanként törleszteni lehet.

Ebben a községben még folyamatban van az építkezés s az aratás miatt pillanatnyilag áll is a munka, mert a munkások szerteszéledtek, hogy kaszával és cséplőgép-kiszolgálással keressék meg a sző szoros értelmében vett kenyeret. De már kibontakozóban van a családi házak telkek, udvarok, kertek egész berendezése az egységes terv szerint. Elő az utca felé ötméteres előkert; maga a házt öb, mint tíz méter hosszú s hét és fél méter széles. A tágas udvaron be-

tongyűrűs, betonkávás kút, csinos építményű illemhely; elegendő hely szerűkertnek, istállónak, amit majd a juttatottak maguk fognak felépíteni s az udvar mögött széles, hosszú sávban a kert. A ház belső kialakítása is megérdemli, hogy alaposan megismerjük. Oszlopos tornác szegélyezi a bejárati oldalt s a belvilág két, egyenként 25 négyzetméteres helyiségre oszlik. A tornácra a konyhába lépünk, amelynek területéből vékony rabcifalakkal éléskamarát és mosókonyhát szakítottak el; mindkettőnek kis ablaka van, amely a ház hátsó részén a szomszéd telek felé néz. A konyha kemencéjét szintén a juttatott család fogja felállítani majd. De a szobában, amely a konyhából nyílik, a Nép és Családvédelmi Alap épít búso-kemencét. A szobának a tornác felé eső része nappali, míg a hátsó részét egyetlen keskeny rabcifal két hálófülkére osztja. Az egyik a szülők két ágya számára, míg a másikban emeletes ágyakkal nyolc gyermek is kényelmesen elfér.

Íme, ilyen otthonokat nyújt népes magyar családoknak az Országos Nép és Családvédelmi Alap, vagy ahogy rövidítve mondják, az ONCSA. Nyugodt, egészséges, munkás élet bázisai lesznek ezek, amelyekben erkölcsileg és gazdaságilag új irányban fog fejlődni a hoz-

Kerékpárok
részletre is
Alkatrészek
Pálffy KUHNE-lerakat
Mussolini-tér 16-a. Telefon: 15-24

zájuttatott családok élete.

De folytatjuk útunkat Berettyóújfalú felé. Itt az ONCSA munkájának újabb jeleivel találkozunk. Téglával rakott szekerek haladnak az új házcsoport számára kijelölt hely felé; 26 berettyóújfalusi ONCSA-házhoz hordják már az anyagot, mert csodálatosképpen ebben a nagyközségben, ahonnan csak nemrég költözött el a vármegye székhelye, a felcsabadult tisztviselői lakások ellenére is lakáhiány mutatkozik, úgyhogy szükségessé vált az akció megindítása itt is.

Utunk következő állomása Nagyrábé. Félig learatott búzaföldek között haladunk s Bakonczeg közelében egy cséplőgépnel tartunk pihenőt, amelyet a biharmegyei közjóléti szövetkezet traktorra hajt. A szövetkezetnek 17 ilyen traktora csépel és szánt a vármegyében, ami ismét céltudatos népjóléti munka biztató tünete.

Nagyrábén is megszűnik az áldatlan állapot

Nagyrábéban az ottani uraság ötöt és ezurto béreelakásai mögött vásárolt az ONCSA szép területet s a hosszú, évszázados épületekben elhelyezett elemozorító tömeglakások és a mögöttük szemétdomboszerűen egy sorban húzódó szalmazsuppos disznó- és majorságólak háttérében húsz ház közül 17 már falegyenben áll a napugárban tisztán, zsinór-mértékben, büszkén, mintha az önálló kisgazdatisztviselői verőfényes, boldog jövőjét hirdetné a béres-sors alantas, nyomasztó tengődéséhez képest. A házak mögött a kútak felszerelt betonkávával katonás rendben állnak már, s mihelyt a munkások hazatérnek az aratásból, tető alá kerül rövidesen valamennyi ház. Az L-alakban kiképzett kétutcájú telep végén három épületnek csak most készült el a betonalapja: egyméteres szilárd alapépítmény, amelyből harminc centi emelkedik a föld felszínre fölé. Ennek nem ártana még az árvíz sem, de a tervezőknek különös gondja volt arra, hogy tökéletesen száraz területet válasszanak ki az új telep építésére, ahol a lakosoknak talajvízzel sem kell küzdenie majd.

Az egyik épülő háznál Veres Miklós ács- és kőművesmester, az egyforma házak nagy részének építési vállalkozója foglalkozkodik egyedül. Nincs egy fiadmunkása se; mind elmentek aratni „kenyér után”. Büszkén áll meg a kialakulóban lévő utca sarkán, végigcélzó hunyorgató szemével a 17 félig kész ház nyilegyenes során s dicekedve jegyzi meg:

— Ne legyenek Balogh Sándor tábornok katonája, aki alatt az első világháborúban szolgáltam, ha van ebben bár egy félcenti hiba... Pedig csak afféle kis falusi vállalkozó vagyok.

A borsi „Gödörtől” a biharnagybajomi házsorig...

Igen, csupa falusi vállalkozók építik az ONCSA-házakat, a bevonulások s a mezőgazdasági munkák elsőbrendű fontossága miatt kedvezőtlen munkáviszonyok mellett és az anyaghiány következtében nagy beszerzési nehézségek árán, amelyekkel az ONCSA is oly néhezzen tud megküzdeni, hogy az új telepek felépítése mindenütt késedelmet szenvedett az eredeti tervekhez képest. Így Biharnagybajomban, ahová Nagyrábé után érkezünk már a múlt év őszén kész kellett volna lennie 25 család-

Erdélyi József Nagyvárad,
Hlatky Endre-utca 10
Telefon: 12-81 **Zománcedény,** alumínium edény,
húsörlők, zsemlye-
és mákdarálok, merlegek, jegskütyök, zománczott
tűzhely, alpakka evőeszközök állandó raktára!
Szolid árak!

idő háznak s ezek közül öt még ma is csak falegyenben áll. De húsz tökéletesen egyforma ház gyönyörű rendben, az utolsó vakolatsejtelésig és ajtófélfabefestésig tökéletesen készen mosolyog felénk, ahogy gépkocsink kikanyarodik a községből és gyors iramban tart a pompás házcsoport irányába. Piros cserépházatok, világos szürkés-fehér falak, mélyzöld ablakvédő táblák... minden az utolsó színpoltsókáig, az utolsó szegig hajszálra egyforma mind a húsz épületen. És mégse egyhangú kép, mint ahogy nem egyhangú a katonák feszes sorban álló rendje, mert a szervezettség, a fegyelem, a közösségi erő diadalmas kisugárzását érzik, megejtő szépségét látja rajta az ember.

Megilletődve szemléljük a gyönyörű házsor szines és impozáns távlatát és ujjongva mérjük le az elképesztő távolságot a borsai Gődörtől idáig.
(Folytatom.)

Jávor Béla.

Felvették Scheffler János szatmári püspököt a felsőház igazolt tagjai sorába

Nagyvárad. Az országgyűlés felsőházáról szóló törvények értelmében a felsőház július 14-iki ülése a felsőház igazolt tagjai névjegyzékébe felvette dr. Scheffler János szatmári püspököt.

A közszerepben álló püspököt hivatalos kinevezése alkalmából számosan keresték fel jókívánságaikkal, amelyekhez az Erdélyi Néplap ösztönözött csatlakozik.

Megvonják a strómanoktól az iparendedélyt

Minisztertanácsot tartott a kormány

A Magyar Távirati Iroda jelentés: A kormány tagjai péntek délután Kállay Miklós elnöklésével minisztertanácsra ültek össze. A minisztertanács elhatározta az országos menekültügyi kormánybiztoság megszüntetését és a hivatali munkakörének a belügyminisztérium illetékes osztályába való beolvadását. **Bonczos** menekültügyi kormánybiztosát és **Angyal** helyettes kormánybiztosát a minisztertanács felmentette ezen állásuktól és egyben elismerését fejezte ki eddigi munkásságukért. A külföldi magyarok kormánybiztosága **Bonczos Miklósnak**, mint telepítésiügyi kormánybiztosnak vezetésével továbbra is megmarad. A minisztertanács **Varga József** iparügyi miniszter bejelentette, hogy elkészült a rendelet, amely szerint szinleges iparvállalat esetén az iparendedélyt megvonják a kedvezményezettől. A minisztertanács az e tárgyban hozandó döntést a következő kedden tartandó minisztertanácsi ülésre halasztotta. A minisztertanács több más kormányzati ügygel is foglalkozott és a késő esti órákban ért véget.

Cserépkályhák
 Modern fa- és szénfűtéses vagy
 paraffinrendszerre. Reggel még 18
 fok melege lesz.
LETA cserépkályha lerakat
 Szilágyi Dezső-u. 1.
 Telefon: 33-66, 31-96.

Berlini levél:

Mesejátékok az angol sajtóban és rádióban

Hazugságok a háború kitöréséig

Az egyik kiváló angol államférfi alapította meg: „A háború első áldozata mindig az igazság”. Olaszországban ennek az állításnak az igazságát nagyon régi időktől kezdve szinte naponta alapíthatjuk meg, ha az olasz helyzetet az angol sajtó tükrében vizsgáljuk meg. Az angol sajtó és rádió az olasz nép ellen a különböző hazugságoffenzívákat már az első világháború előtt megkezdte, de különösen teljében bontakozott ki erejük, amikor a fasiszmus uralomra jutásával Olaszország erősebb és határozottabb külpolitikába fogott.

Nem tagadható, a sok angol újságíró között akadt mindig egypár, aki az

igazságnak megfelelően írt a fasiszmus országáról, de ezek száma, még inkább mondanivalójuk igazsága mindig elvesztett a túlzók és hazudozók szóáradata mögött. S ami a legsajnálatosabb volt: ezek a hazugságok sohasem maradtak meg a napisajtó hasábjain, hanem betörték a parlamentbe, könyvekbe és tudományos értekezésekben láttak napvilágot, rádióban hallhatta őket az egész világ és a magántársalgások jórészt is ez töltötte ki egész Angliában.

Sokan voltak, akik a legnagyobb jóhiszeműséggel terjesztették a hazugságot, — de ezek hűnéte sem menti az a tény, hogy tájékozatlanok voltak.

Libiától Mussoliniig

Most azonban nem az a célunk, hogy erkölcsi ítéletet gyakoroljunk az angol hadviselési rendszer hazugsághadjáratára fölött, hanem inkább az, hogy szárazon és velősen tényeket sorakoztassunk fel, amelyek ennek a harminc éve tartó hadjáratnak egyes kiemelkedő állomásait alkotják. Libiától Mussoliniig, Mussolinótól a háborúig, a háborútól kezdve napjainkig felvontatunk az angol hazugságokból egy-egy érdekesebb példát: lássa mindenki, hogy milyen eszközökkel dolgozik az az angol sajtó, amely állandóan a sajtó tisztessége mögé húzódva ír s állandóan erkölcsöt, igazságot emleget, mint a magyar Bodóé, amikor a bor árát kérték tőle...

Libya ellen 1911—12-ben viselt az olasz birodalom hadjáratot. Az angol sajtó Egyiptomot féltve tájékozott s ontotta az álhírek tömegét. Gonoszítottak a kegyetlenségekről írt ez az angol sajtó, amelyeket állítása szerint az olasz csapatok követtek el s nem gátolta meg őket ebben a szándékukban az a tény sem, hogy az azóta elhunyt angol Sir William McClure az összes ilyen állításokat a helyszínről azon nyomban cáfolta meg. Mihelyt McClure cáfolt, újabb hazugságok röppentek fel és újabb álhírek mérgezték meg az angol szigetvilág levegőjét.

Amióta pedig a világháború után Mussolini uralomra jutott, azóta az angol sajtó rendszeresen hangoztatja azokat az állításokat, hogy a fasiszta államforma nem egyéb, mint egy mindenkit terrorizáló államforma, hogy a fasiszmus ezeket végeztet ki, százezreket

tart fogságban minden kihallgatás nélkül és hogy az elnyomás hihetetlen méreteket ölt.

Ha ellenben tényeket és bizonyítékokat követelünk az angol sajtó egyes állításairól, a szerkesztőségek mindenkor a legötletesebb hallgatásba burkolóztak. A Timestől a New Statesmannig, a News Chronicle-től a Week-ig mindenkor örömmel áldozott hasábjait az angol sajtó ezekre a hazugságokra, a cáfolatokra azonban csak sorokat.

Ugyanez a rendszeresen terjesztett az angol sajtó álhíreket Olaszország pénzügyi helyzetéről s mindenki előtt azt akarta bebizonyítani, hogy a fasiszmus pénzügyileg már tönkretette az országot. Ezt olyan átlátszó és gyalázatos módon követte el a közvéleményhamisító angol sajtó, hogy szinte nevetésséges volt már. Így például 1928 szeptemberében az egyik angol lap ordítóbetűs címben közölte: Vasóival, hogy Olaszország vasútjai a tönk szélén állnak. Ez volt a címben, míg a közlemény az olasz közlekedésügyi miniszter beszámolóját ismertette, amely szerint az olasz vasút 1927-ben 110 millió líra tisztá nyereséggel zárta az üzleti évet. Amikor a cím és tartalom közötti gyalázatos ellentmondást olvastam, írtam az angol lapnak s kértem soraim közzétételét. A sorokat a hirdetési rovatban szérszerint tették közre azzal a megjegyzéssel, hogy állításaimat még a lap is felülvizsgálja s amennyiben valóknak bizonyulnak, az eredményt közlik az olvasókkal. Persze: az ígért közlés elmaradt...

Az abesszin hadjárat

Az abesszin hadjárat kapcsolatban is a különböző kacsák özöne lepte el az angol sajtót. Különösen három vonalon működtek ezek a kacsák:

1. Az olaszok állandóan veregetést szenvedtek s gyáva harcosoknak bizonyultak Abessziniában. 2. Hogy az abesszinek szelid, békés bárányok, akik nem voltak felszerelve, de ennek ellenére is kitűnő katonáknak bizonyultak. 3. Hogy az olaszok csak azért nyerték meg a háborút, mert harcigépeket alkalmaztak...

Az angol rádió egyébként az abesszin hadjárat alkalmával vívta ki a hazugságok nagymesterének címét, amikor tudósítást közölt az egyik csatáról, amelyen állítása szerint az abesszinek döntő győzelmet arattak. S éppen akkor, mikor az angol rádió ezt a jelen-

ket az olasz hadvezetőség hívott meg Abessziniába. Nemesek szemlélték, hanem a tábori rádiókészülék segítségével ott a helyszínen meghallgatták az angol rádió hazugság riportját is...

A spanyol polgárháború hazugságai

A költői kitalálásokra azután bőséges tápot szolgáltatott a spanyol polgárháború anyaga. Az angol közvélemény úgy tudta, hogy Spanyolország törvényes kormányformája, amelyet a lakosság kilencven százaléka támogat, a vörös kormány. A fehérek az angol sajtó szerint a spanyol lakosság elenyésző kisebbségét képezték és hogy Franco tábornok csak azért tudja helyi jelentőségű uralmát ideig-óráig fenntartani, mert az olaszok és németek hatalmas segítségben részesítik. Ugyanabban a pillanatban azután hangoztatta az angol sajtó, hogy az olasz expedíciós hadosztályok értéktelen elemekből állnak, akik a harcban gyávák s csak a visszavonulásban, valamint a rablásokban mesterek. Az angol sajtó szerint az első olasz hadosztály Spanyolországban állandóan visszavonult és amikor londoni követségünk sajtóattaséja a részletekben közölt visszavonulások kilométerteljesítményét összeadta, akkor kiderült, hogy az első olasz expedíciós hadtest összesen 7400 kilométert vonult vissza egy esztendő alatt...

S természetesen dolog, úgy a német, mint az olasz expedíciós hadtestek visszavonulásuk közben a legválogatottabb kegyetlenségek özönét hajtották végre, — ismét csak az angol sajtó hazugságai szerint. Ezek közé a kegyetlenségek közé tartozott a csokoládémese, amelynek egész irodalma támadt angol-szász oldalon. A sajtó éppúgy visszhangzott a csokoládétól, mint a parlament, — illetékes és felelős angol tényezők nem áttalották hangoztatni, hogy az olasz repülők a vörös oldalon fellépő éhínségre való tekintettel csokoládét dobáltak le izléses csomagolásban az éhező lakosság közé, amely csokoládé azonban felbontás után azonnal felrobbant és szétépte azt, aki élvezni akarta. A csokoládémese könyvekben is megírták az angolok, köztük a leghíresebbek: John Gunthers könyve, valamint a holland nevű Vaan Paassen írománya. A spanyol hadjárat a hazugságok özönét ontotta a német és olasz expedíciós haderők tagjaira s a jövődörtörténetírás feladata lesz annak eldöntése, hogy melyik félre szórták a többi és gyűlöletesebb hazugságot az angolok: a német, vagy pedig az olasz önkéntesek csapataira.
(Folytatjuk)

LUIGI VILLARU

Haas Fülöp és fiai féle r. t.
 Kedden, folyó hó 21-én nyitja meg az Apolló palotában épített
üzlethelyiségét

Amati mesterhegedű egy nagyvárosi fiatalember birtokában

Budapesten fogják felülvizsgálni a felirat hitelességét

Nagyvárad. Saját tud. Kezembem a hegedű s hátlapján a reményt keltő felirat:

„ANDREAS AMATI
FECIT CREMONAE
ANNO 1640”

— Hogyan került önhez ez a ritka értékűnek mutató hangszer — kérdezem Kávássy Sándortól, aki a sötétbarna, kicsit kopott — vagy mondjuk inkább patinás — hegedű birtokosa.

— Hat év előtt örököltem sógoromtól — válaszol a kérdésemre — aki tudta, hogy már gyermekkorom óta hegedülök és — amint mondják — valósággal bolondja vagyok a zenének.

— S a sógora hol szerezte?

— Husz év előtt Páviában járt Ott kapta, vagy vásárolta, már magam sem tudom pontosan. De tény, hogy a hegedű a nagy mesterek házából került hozzánk. Hat éven át én sem tudtam, hogy milyen ritka jószág birtokosa vagyok. A tavasszal azonban megpattant egy kevéssé a hegedű. Tudja, a sok használatból. Ott, ahol a hangszer épp az állhoz ér. Elvittem egy hangszerészhez. A hangszerész — névszerint Horváth hangszerkereskedő, akinek a gróf Csáky-utcán van üzlete, miután kijavította, (csak egy kis betoldás kellett!), ki is tisztította a hegedűt. Ekkor tűnt elő az érdekes, sőt rendkívül fontos felirat. Megállapították azt is, hogy a felirat fabetükkel nyomták s ez is arra vall, hogy a hegedűt akkor készítették, amikor még az ólomnyomás ismeretlen volt.

Százezreket ér, ha eredetisége kiderül

— A hangszerész — folytatja Kávássy Sándor — csaknem bizonyosra veszi, hogy a hegedű a nagy mester készítménye. Tekintettel azonban arra, hogy — mint példák bizonyítják — nagyon sok és meglepően sikerült hamisítványokat készítettek már Amati műveiről, a kereskedő azt ajánlotta, hogy vizsgáltsam meg a fővárosban is a hegedűt. Hasonlóképpen vettek mások is. Abban azonban mind megegyeztek, hogy ha a felirat nem is minden kétséget kizáróan igazolja a hegedű eredetiségét, sokminden arra vall, hogy a véletlen rendkívüli értékű és ritka becsű hangszerhez juttatott.

— Mit érhet a hegedű, ha valóban Andreas Amati keze alól került ki?

— Hozzáértők szerint talán százezreket. Persze pengőben. Rövidesen felutazom Budapestre és hát... Szóval ott majd kiderül.

Kávássy Sándor eladja a mesterhegedűt

— S mit csinál, ha valódi a hegedű? Megtartja, vagy értékesíti?

— Eddig nem váltam volna meg ettől a hegedűtől semmi pénzért. Pedig meg akarták venni sokan s egy hangszerész, akinél egyszer húroltatam, ajánlotta, hogy ad helyette egy „jobbát”. Szerencsére nem ugrottam

be az ajánlatnak, már csak azért sem, mert mint emlék is a szívemhez nőtt. Viszont azt be kell ismernem: nem vagyok olyan jómódu és olyan nagy muzsikás sem, hogy egy ilyen értékes hangszert használhassak. bármennyire fáj is végleg elszakadnom tőle.

Ennyit mond és ennyit tud a hegedűről Kávássy Sándor, aki Nagyváradon, Mátyás király-út 93 szám alatt őrzzi a ma még kétes értékű, de így is figyelmet és érdeklődést érdemlő

Bilád-nyógyfürdő (Szatmár megye) MEGNYILT

Teljesen átalakítva
Gyomor, vese, bél, hólyagbajok és mindenféle hurutos megbetegedések gyógyhelye. Ivókúra, meleg ásványvizes és szénsavas fürdők. Inhalatorium. Tiszta szobák. Diétás konyha. Felvilágosítást nyújt a Fürdőigazgatóság Bikszád-fürdő.

AZ ÁLLAMPOLGÁRSÁGI KÉRDÉSEL FOGLALKOZNAK AZ ERDÉLYI TORVÉNYHATÓSÁGOK. Kolozsvárról jelentik: Az Erdélyi Párt központja a közelmúltban nagyjelentőségű emlékiratot intézett a belügyminiszterhez. Az emlékirat az erdélyi állampolgársági kérdés rendezését kérte és rámutatott arra, hogy nagyon sok keresetény magyar ember azért nem tud elhelyezkedni, mert hiányoznak a magyar állampolgárság megszerzéséhez szükséges okmányok. Az Erdélyi Párt beadványa részletesen felsorolta, hogy kiket érint a bécsi döntés vonatkozó rendelkezéseinek és az állampolgárságról szóló törvény intézkedéseinek betűszerinti értelmezése. Hangsúlyozta az emlékirat, hogy Erdélyben az állampolgársági kérdés végleges rendezéséig olyan átmeneti megoldásra van szükség, amely lehetővé teszi, hogy mindazok az erdélyi magyarok, akik az állampolgársághoz szükséges okmányokat nem tudták megszerezni, az állampolgársági bizonyítvánnyal egyenlő értékű igazolványhoz jussanak.

Az Erdélyi Párt beadványa ország-szerte széleskörű visszhangot keltett. A városok törvényhatóságai is foglalkoztak a kérdéssel. Erdélyben az egész közvélemény azt kéri, hogy az állampolgársági ügyeket az Erdélyi Párt javaslatának szellemében és a decentralizáció jegyében intézzék el. Marosvásárhely városának törvényhatósági bizottsága július 28-ára hívta össze rendkívüli közgyűlését. Ezen a közgyűlésen számos érdekes és nagyjelentőségű kérdés közt az állampolgársági ügyek elintézésének megkönnyítése is szerepel. A törvényhatósági bizottsággal ismertetni fogják a nagyváradai városi tanács átiratát és az Erdélyi Párt állásfoglalását. A törvényhatósági bizottságok tárgyalásai minden bizonnyal hozzájárulnak ennek a döntő fontosságú erdélyi kérdésnek sürgős elintézéséhez.

AZ ÁRVA GYERMEKEK ERDEKÉBEN KÉRT INTÉZKEDÉST A RÉTI TAGOZAT. Az Erdélyi Párt réti körzetének választmánya Szabó Gyula alelnök elnöklétével népes értekezletet tartott. Az értekezleten a központot Soós Lajos főtitkár képviselte. Az elnök beszámolója után szóváltotta a gyermekmenhely által a réti körzetbe kihelyezett árva gyermekek ügyét. Elmondotta, hogy az árváknak nincs megfelelő ruhájuk és lábbelijük. A választmányi értekezlet elhatározta, hogy küldöttségileg kéri Bihar megye főispánját az árvák helyzetének megjavítására. Elhatározták továbbá, hogy szeptember 6-án, amikor a réti körzetben a felszabadulás évfordulóját ünneplik, a réti műkedvelő garda ünnepi előadást rendez. Az előadás keretében bemutatják a Magvető című népszínművet. A nagyváradai központ nevében Soós Lajos, a szervezkedés szükségességére hívta fel a hallgatóság figyelmét.

Bizonytalan időre elnapolta ülését a képviselőház

Megszervezik a nemes és építő irodalom népszerűsítését

A képviselőház mai ülését negyed egy órakor nyitotta meg Tasnády Nagy András elnök. A mai ülésen válaszolt Antal István nemzetvédelmi propagandaminiszter Ronkay Ferencnek a ponyvairodalom megrendszabályozása tárgyában június 24-én elmondott interpellációjára. A miniszter kijelentette, hogy a most megjelent papirgazdálkodási rendelet egyrészt a jövőre nézve megakadályozza a ponyvairodalom termékeinek megjelenését, másrészt egyszersmind-

korra intézkedik arról, hogy az eddig megjelent ponyvairodalmi termékeket elvonják a közönség elől és az anyaggazdálkodási hivatal rendelkezésére bocsássák. Intézményesen meg akarják szervezni a széles néprétegek számára olvasásra alkalmas, lelkiüket nemesítő, érzésvilágukat kielégítő komoly magyar irodalmi termékeknek filléres áron, a ponyvatermékek helyett való forgalombahozatalát. A képviselőház azután bizonytalan időre elnapolta ülését.

HORVÁTH IMRE.

Frissen vasalt riporter

Róla szól az ének, a mindig friss és vidám riporterrel, aki korát sokszorosan meghazudtoló hangulatban lépi át reggelként mindig a szerkesztőségi szoba küszöbét s aki sohasem felejt el, hogy elbűvölő mosollyal ne üdvözlje a kiadó hölgytagjait.

Legutóbb riportkörúton volt. Nagy kedvvel, átütő lendülettel indult el a párszáz kilométeres gépkocsijára s hisszük, hogy az egész úton megtartotta a kezdeti frisséget és lendületet. Utközben azonban történt valami. Talán egy rosszul sikerült lépés, vagy elvétett mozdulat, talán egy lényeges nekirugaszkodás. Mindegy. Lényeges az, hogy mindig friss és vidám riporterünk hátrétegnyedve érkezett haza a nagy útról és szokatlan nyögések, nyöszörgések közepette vallotta be az emberi számításokba vetett bizalmának nyomorúságos összeomlását. Szánalom volt nézni bicégését, vonaglását, elnyűtségét és fáradt mozdulatainak vonzólagosságát. Ragyogott a nyári reggel napja s neki mégis sötét volt az ég. Mindenki mosolygott, nevetett, tréfált a szerkesztőségben s körülötte mégis sirt a természet.

Mindennek az oka pedig a zsába.

A komisz zsába, amelyet valahol a nagy úton észrevétlenül felszedett.

Csak most láttuk, hogy mi mindenre képes egy ilyen alattomos nyavalya. Teljesen kifoghatja az embert a mitótaból.

Mindig vidám és friss riporterünk szánalmas féreg lett a karmai között. Három napja színét sem láttuk a nagy túra után. Halljuk azonban, hogy ott-hon egyre csak nyög, nyöszörög, forgolódik fekvőhelyén, mint egy sebezett oroszlan. Teljesen tehetetlen. Máskor a ház réme, most mindenkinek kiszolgáltatott szánalmas báb.

Legújabbán már azt hallottuk, hogy zsábája, ez az alattomos fűria, vasaló alá került. Mindig friss és vidám riporterünket felváltva vasalgatják, hogy ha nem is a régi, de legalább a réginek a maradványa, árnya talpra állhasson.

Jelenleg roppant kíváncsisággal várjuk a végét. Egyelőre a vasalás eredményeit figyeljük, de reméljük, hogy nemsokára a régi kedvvel lép be ismét mindig vidám és most már — frissen vasalt riporterünk. (P. I.)

A Vegyi- és Elelmiszeripari r. t. Nagyvárad,

értékesíti Mátyás király-út 80—86 szám és Velence-part 92—106 sz. alatt levő ingatlanait, a rajta levő épületekkel együtt.

Erdeklődni Anyos Pál-utca 6. szám alatt. Tel. 12-31 és 27-36.

10 pengő egy selyem pizsama, 10 pengő egy nagy gyapjutakaró

Hihetetlenül olcsón termel Japán ipara. Japán ipara már meghódította Indiát

Japán a mostani háboruba való lépéséig igen élénk gazdasági kapcsolatban volt Indiával. Ez az árucseré forgalom azonban nem régi keletű, mint ahogyan India ipara is csak az elmúlt 3—4 évtizedben fejlődött át az ősi kezműves iparból modern gyáriparrá. A két ország ipari fejlődése azonban korántsem hasonlít egymáshoz. Míg az indiai jelenlegi gyáripara majdnem teljesen csak a belföldi szükséglet ellátására rendezkedett be, addig a Japán modern ipara mondhatni, teljesen exportcélú szolgál, Japán iparosodása és tengerentuli kereskedelmének kiépítése az említett néhány évtized leforgása alatt olyan szédületes arányokban történt, hogy hozzá hasonlít a világtörténelemben nem lehet találni. Az elmúlt világháború előtt a japán ipar még alighogy gyermekcipőben járt, ma pedig igen sok iparágban már messze túlhaladta az amerikai ipart is. Tengerentuli kereskedelmének rohamos fejlődése a volt világháború után indult meg. Ugyanis mindaddig Japán nem rendelkezett erős kereskedelmi flottával, ami lehetővé tette volna számára, hogy iparcikkeit a saját hajóin szállíthassa a tengereken át, mert anélkül megközelítően sem tudta volna a világ piacait iparcikkal agy ellátni és megszervezni, mint ahogyan tette.

India gazdasági élete Japántól függ

Ezzel ellentétben Indiának még ma sincs ehhez hasonlítható kereskedelmi flottája. Az Indiából exportált anyagokat, amelyeknek a legnagyobb része még ma is nyertermék, a távoli tengerentuli országokba idegen hajók szállítják, mert vagy az olcsó beszerzés, vagy pedig az ebből készülő áru jó értékesítési lehetősége eibirja a magas idegen szállítási költségeket. Nem úgy a japán ipar és a kereskedelem. Ott még a fillérnek egy kis töredéke is igen fontos, mert ezáltal is olcsóbbá lehet adni az árut.

Az elmúlt évek folyamán Japán már igen közel állt ahhoz, hogy az indiai piacon tulszárnyalja Angliát, azonban Anglia nyomására India mindig újabb vámemelést hajtott végre, ami egy időre bizonyos irányban megakasztotta vagy nagymértékben lecsökkentette Japánnak Indiával való kereskedelmét. De még így is mindig Japán volt India legjobb szállítója és vevője azoknál az iparcikkeknél és terményeknél, ahol a százmillió indiai tömeg szerénységénél fogva nem tudott volna drágább iparcikkhez hozzájutni, vagy Japán vásárlásától függött az, hogy például a gyapot termését alacsonyabb vagy magasabb áron veszik-e át, ami vég-

eredményben mégis csak sok millió földművest érintett. Ugyancsak Japán vette át az elmúlt években India nyersvas főlöslegét majdnem teljes egészében, amit egyébként nem tudtak volna megfelelően értékesíteni. E kivétel hiánya maga után vonta volna számos bányászati és kohászati üzem leállítását.

Indiában igen sok kis- és közép-

üzem foglalkozik csontliszt előállításával, amit szintén majdnem kizárólag eddig Japán vett át. Tekintettel arra, hogy ez Indiában nem kereseti cikk, más országok pedig csak elvéve vásárolják, így az ebből származó bevétel mondhatni talált pénz, amiért viszont olyan olcsó és közhasználatú cikkeket vásárolhatnak, amit csak Japán tud elkészíteni és szállítani.

10 pengő egy teljesen felszerelt kerékpár

Ma már majdnem kimeríthetetlen lenne a felsorolása mindazoknak az árucikkeknek, amiket Japán termel és hihetetlen olcsón exportál. Mégis, hogy fogalmat lehessen alkotni a japán ipar és kereskedelem kiválóságáról, bizonyosságul szolgáljon az alant felsorolt néhány általános közszükségleti cikk indiai fogyasztói ára:

1 pár nyersgumitalpu vászoncipő 1.50 pengő, fogkefe 20 fillér, tubus fogkrém 40 fillér, 1 pár cipőszinór 5 fillér, 1 literes ternosz-üveg 1.50 egy komplett tiszta selyem férfi pizsama 10 pengő, műselyem férfi ing 1.50, tarkán szőtt műselyem egy yard 40 fillér, egyszínű műselyem 30 fillér, műselyem brokát cca 75 cm. széles 30 fillér, egy nagyméretű tiszta gyapju takaró 10 pengő, nehéz gyapot

flanell takaró 4 pengő, teljesen felszerelt kerékpár 40 pengő.

Mindezek az áruk tökéletes csomagolásban érkeznek Indiába, ahol 15 százaléktól 50 százalékgig terjedő beviteli vámat is kell az áruk után fizetni.

A fogyasztóhoz leginkább harmadkézből érkezik az áru. Ez már mind bele van számítva az említett árakba.

Japán mindent tud szállítani

De nemcsak ilyen mindennapi árucikkek vannak ilyen meglepő áruk, Japán egyformán tud szállítani mindenféle író és irodaszereket, műszaki cikkeket, ipari berendezéseket, gépeket, motorokat, mindenféle üveg és porcellán árut, stb. Nem szabad el-

felejtetni azt sem, hogy az árucikkek nagy átlagba legalább is olyan tartós, izléses és praktikus, mint egy igen jó európai áru, de nem tulszáz azt mondani, hogy igen sok japán áru a hasonló európai árut tartósság és kivitel szempontjából is messze túlhaladja. Természetesen vannak olyan tömegcikkei is, amelyek nem a tartósságra készültek, de nem is lehet elvárni, hogy például egy 5 filléres sipoló szines gummiballon hetekig elartsen, mert azok nem is okoznának sok örömet a gyermeknek, de annál több kellemetlenséget a felnőtteknek.

India legtöbb nagy kikötő városában van a fiókkintézete a yokohamai kereskedelmi banknak, ahol az exportőr az általa Japánban feladott áruk szállító okmányaira az értéknek mintegy 75 százalékát azonnal megkaphatja, a többi az áru megérkezésekor fizetik ki. A japán kereskedelmi flotta majdnem teljesen két társaság birtokában van, az egyik a Nippon, a másik pedig a csakai hajózási társaság. Járataik megbízhatóak és pontosak. A mostani háborút megelőzően naponta érkeztek japán hajók legtöbb indiai kikötőbe, megakadva iparcikkal, onnét pedig nyersanyaggal tele indultak vissza.

Indiában van néhány japán ipari vállalkozás is, például egy pamutfonó és szövőgyár Bombay-ben, valamint több gyapot tisztító (magtalanító) és préselő gyár a belső országrészekben. Bár ezeknél az üzemeknél a munkások mind indusok, mégis csodálkozással tölti el a látogatót az a feltűnő nagy tisztaság és rend, ami tipikusan jellemző a japán népre.

VRANA LAJOS

GYILKOSTÓI LEVÉL

Üdülőhely, ahol nincsenek zsidók és kiváltságosok

Gyilkostó, július hó.

Gyergyószentmiklóstól 26 kilométerre van a Gyilkostó. Az út gyalog tettem meg, az igazat megvallva nem turista szennvedélyből, hanem kényszerűségből, mivel Gyergyószentmiklóson a Mávaut autóbusszra jegyet már nem kaptam. Így délután két órakor gyilkos hőségben indultam a Gyilkostóhoz. Az út elején dühös voltam, mert a gyaloglás sehogyszem esett kedvemre ily melegben és nem is vagyok hozzászokva, de ahogy rőttem a kilométereket, úgy párolgott el a dühöm is. Az út szépsége, az út mellett húzódó hegyek fenyővel borított oldalai és csúcsai bőven kárpótoltak az út fáradtságáért.

Estefelé érkeztem a Gyilkostóhoz. Hogy mit éreztem mikor megláttam a híres tavat, azt szavakban kifejezni nem tudom. Fenyővel borított hegyek alatt némán, ovális alakban húzódik meg a tó. A tóból kilátszó megkövesedett fák úgy tűntek fel nekem az esti világlásban, mint mindmegannyi vízből komoran kinéző emberfej. A nap sugarai már csak sűrölte a tavat. Felejthetetlen látvány volt. Egyik jó barátom révén

kitűnő szállást kaptam egy volt kolozsvári román professzor nagyszerűen berendezett villájában. A villa beosztásáról, berendezéséről oldalakat lehetne írni. A szobából kitűnő kilátás nyílik úgy a tóra, mint a „Likas”, „Gyilkos” és a nagy „Czohár” fenyvesekkel borított tetejére. Üdülőtelepről írok levelet, tehát illik beszámolni az itt uralkodó állapotokról is. Az üdülők részére Gyilkostón körülbelül 30 pompásan berendezett villa áll rendelkezésre. A villák legnagyobb része hideg- és melegvízzel ellátással van felszerelve. Rövidesen mindegyik villába bekerül a villany is, mert ősszel a Békás-patak felduzzasztva egy nagy áramfejlesztőtelep létesítését kezdik meg. Ez az egész Csikvármegyét el fogja látni villannyal. A penzióárak normálisak. Napi 2—16 pengő között mozognak. Az egész üdülőtelepen az élelmiszer árait szigorúan ellenőrzik és így az árdrágítás teljesen ki van küszöbölve.

Az átutazó Gyilkostón olcsón, jól és bőségesen étkezhet. Napi 8—10 pengőnél nem kell többet étkezésre költenie.

Divatról nem tudok írni, mert itt nincsen „divatörület” mint egyes fürdő- és üdülőhelyeken. Ezt meg is lehet érteni, hisz országunkban ez az egyetlen üdülőhely, ahová zsidó nem teheti be a lábát. És így csak egyszerűen és izlésesen öltözött hölgyeket lehet látni.

Élénk érdeklődéssel forgattam az „Idegenforgalmi Hivatal” nyilvántartó könyvét és nagy megkönnyebbüléssel al-

lapítottam meg, hogy Gyilkostó nem a „kiváltságosok” üdülőtelepe, hanem mondhatni minden magyaré. Püspökök, minisztériumi főtisztviselők, egyetemi tanárok, divatos pesti színészek és színésznők, festők, művészek nevei mellett meg lehet találni egyszerű tisztviselőket, tanítókat, gyári munkavezetőket, egyetemi hallgatókat, sőt kisbirtokosok neveit is. Így is kell ennek lennie.

Gyilkostó környéke tele van szebbnél-szebb kirándulóhelyekkel. Az Egyeszkő, Máriakő, Kis Czohár, Nagy Czohár, Likas, Gyilkostó, a legvélőbb turista szennvedélyeit is kielégíti. Azonban a legszebb a Békás-szoros. Akkalmam volt több külföldet megjárt turistával is beszélni és ők is biztosították a Békás-szoros primátusát. Gyilkostótól három kilométerre van, az égbenyúló sziklafalak között zúgva vágat át a Békás. A szorosban jelenleg szorgos munka folyik, építik az utat, javítják a meglévőket. Szorgos magyar kezek tüntetik el a 22 év nemtörődömségét. Eredetileg csak egy napig akartam a Gyilkostónál maradni, már itt vagyok 6 napja és nagyon de nagyon nehéz szívvel jagozok búcsút mondani a tótól és a zsidóktól, mert úgy érzem, hogy Gyilkostó örökre a szívemhez nőtt.

Remélem, jó öreg Oláhok, vagy Csobár, Gyilkos, Máriakő, jövőre újra látni foglak benneteket.

Dr. HORNAY SÁNDOR

Kávéházakban és vendéglőkben kérje Magyar Lapok-at.

Horgászati cikkek,

utazó bőröndöt, kézi táskát, kulacsot, csajkát, evőeszközt legjobbat és leolcsóbban

Jakab Lászlónál Rákóczi-út 4 sz.

BUDAPESTI LEVEL

A SZELLEMI ÉLET OTTHONAI

Otthon

Meghitt, meleg szó. Benne van az édesanya keze-melege, a feleség mosolya, gyermek kacagása, férfi pihenése. A magyar gazdának is van otthona s a kemence padkján elszívott pipa ízesebb az idegen szivarnál. A mesterember jár rád elpihenése családjá körében ugyanazt a meghittséget jelenti neki, mint a szellemi munkásnak karosszéke szippedése. A szociális nyomornak legrettegetesebb betegsége az otthontalanság. A piszkos, bűzös, durva szavú éjjeli menedékhely. A virágnak is kell levegő, napfény, gondozás. — a szellemnek környezet, légkör, otthon.

A nyugati és távolkeleti kultúrák legmélyebb értékei az otthonban, a kandelabó tüzeinek melegében, vagy a tea-főző illatos párájában csapódtak ki. A rohanó élet legnagyobb rétké az ember ellen: megfosztotta otthonától. A civilizáció zakatoló vagy simán gördülő csapágyaira került az élet és az otthon csak két felvonó kattanása közti úgyrajárássá vált. S mikor az ember becsapta a felvonó ajtaját s a megütött gép eltűnt a lépcsőház mélyében, főlshajtott: a rab-szolga munka s a kimerült alvás közé pihenést, házikabátot és karosszéket, asszonykértette virágot a vázába, — otthonot kívánt.

A szellemi életnek is van robotja és egybazuható kimerültsége. Ahol a kettő közé szellemi otthon tudnak varázsolni gondos kezek, ott megvan a szellemi életnek csiraképes légköre. Két ilyen szellemi otthonba fogunk most elmenni s a kettő összevetéséből vizsgáljuk a szellemi otthon lehetőségét Váradon.

Új Élet

Margit-körút 36. Buda legfogalmasabb pontja. Szerda délután hat óra. Szerkesztőségi megbeszélés. Egymásután érkeznek a munkatársak. A fővárosi élet különböző pontjain dolgoznak. Kultúrminisztériumi előadó, belügyi titkár, csepelel mérnök. Rökus-plébániái káplán, külügyi sajtóreferens. A szobában körül alacsony polcokon újságok, folyóiratok, könyvek. Az ablaknál írógép: fiatal művészettörténész tanárnő ujjai kopognak a szorgalmas billentyűkön. A rökusi káplán — volt párizsi sulpiciánus hispan — a Prohászka Ottokár Társaság karatóklapjait rendez. Győrré és Nagyváradra panaszkodik: a kiküldött felhívásokból a két helyről jött a legkevesebb válaszhang.

Megas, vidám fiatalember nyit be: Vida István, a Hivatásszervezetek országos fűtőkára. Az érdi kongresszusról beszél. Sinkó Ferenc szerkesztő, nemrég leszerelt katoná Andráz Károly kollégájának katonai műnyelven mond körmondatokat.

Kik ezek a fiatalok, akik a magyar

élet számos frontján dolgoznak és szabadságidejüket nem a sziget tarka virágai közt sétálják el, hanem minden egészséges magyar megmozdulásnak számotartói és harcosai? Nagyrésztük felvidéki. Jómagam a kisantant értekezletekről híres délszláv fürdőhelyen, Bledben találkoztam velük 1938 őszén. Akkor még mindketten kisebbségi életet élünk s a közös gondok, nélkülözések nagyon összehoztak. A felvidéken abban az időben kétféle fiatal magyar mozgalom volt. A Magyar Akadémikusok Köre (MAK), mely főiskolák érdekvédelmet látott el, a Prohászka Kör, Fiatal katolikus vezető réteget nevelt a felvidéki magyarságnak. A Prohászka Körök lelke Pfeiffer Miklós kanonok volt, aki ma Prágában, holnap Brünnben, holnapután Pozsonyban és Kassán nevelt, egyleti gyóntatott, tanított. Esterházy Jánosnak, a felvidéki magyarság vezetőjének huga, akit egyszerűen csak Lujzának szólított minden felvidéki leány, volt a prohászka-mozgalom női szerveinek lelke. A vizsgálatsatolás után a felvidéki prohászka-sok a csonkaországi két másik prohászka-szervezettel a Prohászka Társaság és Prohászka munkaközösséggel egyesültek és Prohászka Ottokár Társaság néven egységes mozgalmat indítottak.

A mozgalom célja: a fiatal katolikus értelmiséget Prohászka szellemében egyesíteni. Pesten nagyon sok híve van a prohászka gondolatnak. A vidéki városok katolikus értelmisége is bekapcsolódott. Dunántúl, Alföld, Felvidék és Erdély legjava gyűl a pesti központ köré. Az idén helyezték át tíz éves multra visszatekintő folyóiratuknak az Új Életnek szerkesztőségét Pestre. A szerkesztőségi gárda tavasszal irodalmi matiné-t tartott Kolozsvárt, Keresztény világnézetnek, szociális gondolatnak s a magyar élet minden kérdésének harcos lapja a prohászka Új Élet.

Váradai lehetőségekről is szó esik. Mindig szívesen látunk körükben vidéki értelmiségi embert és eligazítják a főváros szellemi labirintusában. Váradra is le akarnak jönni és szívesen meglátogatnák az ottani szellemi otthonokat. De hogy a vendéglátás kötelességét teljesíthessük, ahhoz előbb otthonot kell teremtenünk a szellemi életnek Váradon.

Erdélyi Kör

Ilyen otthon, ahová mindenki szívesen megy Kolozsvárt, az Erdélyi Kör. Boltives termének ablakai Szent Mihály egyházára néznek. Fehérre meszelt falain pergamen ernyős lámpákon Erdély megyéinek címeré. A nagy görög asztal mellett szalmafonatú székek, a sarkokban meghitt beszélgetések tanyái. Folyóiratok, újságok és egy bőrkötéses vendégkönyv. Bárdossy miniszterelnök markáns aláírása mellett Ullein-Revicz-

ky Antal, egy német sajtófőnök, Ditrich von Jagow követ és egy finn professor. Sűrűn szerepelnek a társasvendégek: Tamási Aron, Nyírő József, Koós Károly, Albrecht Dezső, Vita Sándor, Kéki Béla, Venczel József, Tamás Lajos, Irók tudományos intézet tanárai, országgyűlési képviselők, szerkesztők, művészek. Németh Antalnak, a Nemzeti Színház igazgatójának is itt látom aláírását. Érdekes eszegetést tartott a színházról a múlt télen. Hétfőn este szoktak összejönni s ilyenkor mindig van egy-egy aktuális témáról szóló előadás.

A Pesti Hírlap egyik régebbi számában Márai Sándor ír az Erdélyi Körről. Kolozsvári tartózkodásának legszebb emlékéül őrzi. Az, amit különösen megjegyez: az erdélyiek érzelmei a realitások iránt. Minden beszélgetésben ezt látta: mi lehet a közvetlen tennivaló gazdasági, politikai, szociális, irodalmi vagy művészeti téren. És még valami: ebben a körben népi és urbanus irók, különféle szekták és irodalmi klikkek hívei és prófétái milyen szépen megfértek együtt. Az erdélyi szellemet a valóságérzékben és az egységben látja Márai.

Az Erdélyi Körről szomszédos szobákban van a „Hitel” szerkesztősége. Az a

szellem, amely az Erdélyi Körben él kap hangot a „Hitel” oldalain is. S ez a szellem az ami után oly sokat kérdezősködnek: az erdélyi szellem. Légköre, otthona az Erdélyi Kör. Mert a szellemnek is kell levegő, napfény és otthon, ahol kibomlik.

Várad?

Van-e a szellemnek ilyen otthona Váradon? Otthona, mint a felvidéki fiatal prohászka-szellemnek Pesten, mint az erdélyi szellemnek Kolozsvárott. Ha nem is beszélhetünk külön bihari vagy váradai szellemről, a gondolkodó társaság lényeknek kell, hogy legyen egy köre, egy asztala legalább, egy napja, egy órája a hétnek, amikor összejönnek beszélgetni. Beszélgetni és nem kártyázni, sörözni, üzletről, asszonyról, vadászatról vagy felszínes napi eseményekről locsogni. Folyóiratunk nincsen, de városi főispánunk időszaki kiadványokat tervez. Talán ennek munkatársaihoz kikerülhet egy olyan baráti kör, amelynek igénye a gondolatok kicserélése, életnek, mozgalomnak elindítása. Gondolkozunk rajta nyári pihenésben s ha szeptemberben hazakerülünk, teremtsünk otthon a gondolatnak. Hiszen keret volna is rá. S akkor pesti, debreceni, kolozsvári vendégeinket elvihetjük olyan váradai emberek közé, akik között nemcsak felszínes szórakozást, de szellemi otthonot is találunk.

TÁTRAY BARNABAS

Miért titkolózik Churchill a hajótérveszteségek körül?

Genf. (MTI) A Német TI jelenti: Londoni jelentés szerint Shinwell munkás-párti képviselő az alsóház csütörtöki titkos ülésén, a hajótérveszteségről folyó vita során kijelentette, hogy a nagy angol hajóépitőgyárakban uralkodó állapotok egyenesen botránnyosak. A német tenger-alattjárók tizszer annyi hajót sülyesztenek el, mint amennyit ebben az időben Angliában építenek. A nagy

hajóépitő gyárak tulajdonosai tisztán csak egyéni hasznukra gondolnak és éppen ez a magántőke szempontjait szem előtt tartó felfogás akadályozza meg a hajóépitést olyan mértékben, amiről a angol közvéleménynek fogalma sincs. A kormány éppen ezért a hajóépités eredményeit, sem pedig nem meri nyilvánosságra hozni sem az elsülyesztett hajók számát.

Miért olyan rövid a japán hadijelentés?

A Wilhelmstrasse nagy konferencia termében nagy az élénkesség. Bolgár, svéd, olasz, magyar szavak ropkódnak a levegőben. Itt is, ott is Rommletről, a Donról beszélnek — csak a turáni sarkokban, a japán asztal körül hallgat a csoport. Három japánt fog körül vagy tíz újságíró kolléga, s a három japán közül az egyik, az Oszaka Aszahi Shimbun berlini munkatársa halk hangon magyaráz valamit. Odamegyünk mi is és hallgatjuk:

— Hogy a japán hadijelentések sokszor olyan szűkszavúak? Ez nem faji sajátosság. S erre vonatkozólag csak egyet említek: azt a fogalmat, hogy irás, japánul két jelölővel fejezzük ki és úgy hívjuk, hogy ji. A tartalom azonban, amelyet a fogalom takar, minden idegen nyelven csak hosszú mondattal fordítható le. Mert az a szó, hogy ji, idegen nyelven körülbelül annyit jelent, mint Minden Titkok Tudója. Az értelme pedig az, hogy aki a japán ABC 80 ezer jelét valamennyire ismeri, az igazán birtokosa és tudója minden földi titoknak... S nem szabad elfelejteni: a ja-

pán hadijelentéseket is japán írással írjuk le s ezért van azután az, hogy idegen nyelven furcsán és a szokott-nál is rövidebben hat.

— Sokan kérdik — folytatta a japán kolléga — hogy nem-e lehetne bevezetni Japánban is a latin írásmódot. Nem lehet! Nem a hagyományok tisztelete miatt, hanem azért, mert latin betűkkel leírva, sokszor érthetetlen a japán nyelv. Az a szó például, hogy „kami” idegen nyelven jelenti először: az Istent, ezután jelenti a papírost, azt, hogy jóízűt, hogy fölül van, hogy fölé megy, stb. Japán írásmóddal minden jelentésnek külön jele van s így a japán írás tökéletesen fedi a nyelv sajátosságait. De idegen írással leírva csak egyféleképpen írhatjuk le a sokféle jelentést, ami ezután az olvasást roppantui megnehezíti. Ugyanígy vagyunk mi a hadijelentéseinkkel is. Miért áldozzuk fel megszokott szűkszavuságunkat csak azért, hogy az idegen világ megérthesse ugyan, de saját nyelvünk, amely vérzik és áldozatokat hoz ne értse meg?... (B. L.)

HOTEL SZABÓ

BUDAPEST, IV. EGYETEM-UTCA 7.

Hotel Szabó a belváros középpontjában fekszik. Szép, tiszta, világos szobák, minden modern kényelemmel. (Központi fűtés, hideg-meleg folyóvíz, telefon, stb.) Polgári szálló — Polgári árak!

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZABAD UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 30
 félévre 15, egy óra 2.50 pengő
 Postatakarékpénztári csekk számlánk
 száma: 72.301.
 Kéziratokat nem adunk vissza.

* Egyre gyakrabban kötnek ma már olyan életbiztosításokat, amelyek balesettel kapcsolatosak oly módon, hogy ha a biztosított baleset folytán bekövetkezett okból hal meg, úgy a társaság kétszer fizeti ki az összeget, egyszer, mint életbiztosítást, egyszer, mint balesetbiztosítást. A balesetbiztosítás mindenki számára hozzáférhető — Az 1857-ben alapított legrégebb magyar biztosító magánvállalat, az **ELSŐ MAGYAR ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG** helybéli: Szent László-tér 2. szám alatti főgynöksége készséggel ad felvilágosítást minden bizt. titái vonatkozású ügyben.

TIZENKÉT NYELVEN LEHET GYÖNNI BUDAPESTI TEMPLOMAIBAN. A „Budapesti Kk. Egyházközségek Tudósító"-jának legújabb száma beszámol arról, hogy a budapesti plébániai és szerzetes-templomokban hol lehet idegen nyelven győnni. A kimutatás, amely felemlíti, hogy német nyelven minden templomban lehet győnni; részletesen sorolja fel a templomokat az időpont megjelölésével, azokat a világi- és szerzetespapokat, akik az egyes nyelveken gyóntatnak.

Ebből a kimutatásból kiderül, hogy tót nyelven a főváros 14, horvátul 3, bunyevác nyelven 2, vend nyelven 1, lengyelül 6, cseh nyelven 6, románul 1; a nyugati nyelvek közül — a németen kívül — olaszul 14, franciául 17, hollandul 12, angolul pedig 10 helyen lehet győnni.

Inonü elnök fogadta Szaradzoglu kormányfőt. Istanbulból jelentik: (MTI) Az OFI jelenti: Inonü török köztársasági elnök első ízben tett látogatást Szaradzoglu miniszterelnöknek, akivel hosszabb megbeszélést folytatott.

EVANGÉLIKUS EGYHÁZI KÖZGYÜLÉS. Az evangélikus egyház most, vasárnap, az istentisztelet után a tanácssteremben (gr. Csáky-utca 26) közgyűlést tart, melyre a presbiterok, a hívek s a Nőegylet tagjait ezúton tisztelettel meghívja az Elnökség.

Két új bírót neveztek ki a nagyvárad-i törvényszékre. Budapestről jelentik: (MTI) Az igazságügyminiszter dr. Gelata László és dr. Kolombán Géza nagyvárad-i kir. járásbírókat, a nagyvárad-i kir. törvényszékhez saját kérelmükre áthelyezte.

FELMENTETTEK ÁLLASÁBÓL HÁROM BRAZIL MINISZTER A TENGYELBARÁTSÁG MIATT. Buenos Aires. (MTI) A Német TI jelenti: Vargas brazil elnök váratlanul felmentette állásáról az igazságügyminisztert, a rendőrfőnököt, valamint a sajtó és propaganda hivatal igazgatóját. Felmentésük állítólag tengelybarátságuk miatt történt.

DR. HAJÓS GYÖRGY A PÉCSI THEOLOGIAI REKTORA. A pécsi katolikus hittudományi főiskola rektori tisztségében személyi változás történt. Dr. Sipos István apátkanonok, kormányfőtanácsos, a nagynevű egyházjogász, akinek tankönyveit megszólván a világ minden hittudományi főiskoláján ismerik és forgatják, a papnövendékek, Virág Ferenc megyéspüspöktől felmentését kérte a hittudományi főiskola rektori tisztsége alól. A megyéspüspörtől a kért felmentést megadta és Sipos Istvának a papnevelés terén hosszú évek óta kifejtett eredményes és kiváló munkásságáért a legmelegebb elismerését és köszönetét fejezte ki. A papnevelő intézet új rektorává a megyéspüspök, dr. Hajós György hittudományi főiskolai tanár tb. kanonokot, a kiváló egyházi tudóst nevezte ki.

Rövidesen megindul a forgalom Törökország és Görögország között. Istanbulból jelentik: (MTI) Az OFI jelenti: Hír szerint Görögország és Törökország között rövidesen megindul a kölcsönös áruforgalom és felveszik a vasúti összeköttetést.

Modern festett **BUTOR** olcsón kapható **MEZEINÉL**
 Szabadság-utca 12. Hálók, kombinált szobák, előszobák, konyhák.

A KERESZTÉNY ORVOSOK KIFÜGGESZTIK RENDELŐIKBEN A KERESZTET. A Magyar Katolikus Orvosok Szent Lukács Egyesülete és a Magyar Evangéliumi Orvosszövetség felhívással fordult a keresztény orvosokhoz, hogy rendelőkben és a tennhatóságuk alá tartozó közegészségügyi intézmények helyiségeiben függesszék ki a keresztet. Egyben azt a reményt fejezi ki a felhívás, hogy aki annak eleget tesz, arról is gondoskodik majd, hogy a várószobájában lévő olvasmányok tartalmát is összhangba hozza a kereszt gondolatvilágával.

Előkelő, jól bevezetett biztosító keresztény **üzletszerzőket** keres.

A TENGER FARKASAIROL. A gyorsnászadokról közöl érdekes cikket *Kertész Róbert* tollából a Búvár most megjelent júliusi száma. *Natter-Nád* Miksa a hunyász, a pozdor és a rebarbara termesztését. *Papp Károly* pedig a homok-futó bogarak életét ismerteti. Ki kell még emelnünk *Komjáthy Aladár*: Gondolatok a fizikáról és *Gaál István* a pillangók védelmében című cikkét. A szép kiállítású folyóiratban cikket írták még: *Domony András* az alumíniumról, *Dorning Henrik* a fekete rigórol, *Erdélyi Gizella* a kömlődi leletekről és *Dallos László* Mayer Róbertrol. A Tudomány Műhelye kis cikkein kívül a Kis Búvár diáktanulmányait, valamint számos kép és rajz teszi változatossá a közkezdelt folyóiratot. A Búvár *Cavallier József* dr. szerkesztésében és a Franklin Társulat kiadásában jelenik meg.

Korona Filmszínházban
Pepita kabát
 magyar komikusok vigiátéka.
 Latabár, Kiss Manyi, Vaszary P., Maklár, a 2 Pethes stb.

Letartóztattak egy szegedi fajgyalázó zsidót. Szegedről jelentik: (MTI) A szegedi rendőrség fajgyalázás miatt letartóztatta Szilágyi (Schaffer) Vilmos 40 éves budapesti utazót, akit a rendőrség már hosszabb ideje figyelt és csütörtökön este tetten ért.

FELHÍVÁS AZ ORVOSKAMARAI TAGOGHOZ. A Nagyvárad Orvosi Kamara elnöksége saját érdekében figyelmzetteti a kamarai tagokat, hogy mielőtt bármely fürdő igazgatóságával oda beutalt OTI-tagok orvosi ellátásáról tárgyalnának, a választmány idevonatkozó határozata felől az Orvoskamara felé forduljanak.

Angliában bevezetik a levélcenzurát. Amszterdamból jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: Londoni hírszerint Anglia bizonyos körzetekben levélcenzurát léptettek élebe.

MÉGINDULTAK A BEIRATKOZÁSOK A SOPRONI NYÁRI EGYETEMRE. Sopronból jelenti tudósítónk, hogy a beiratkozások a József Nádor Műegyetem gazdaságtudományi és műszaki nyári tanfolyamaira már kezdődtek. Ezidén általános közgazdasági előadásokon kívül a Műegyetem építészmérnöki osztályának kiváló professzorai és a magyar műszaki élet neves szakemberei a *modern mérnöki és építészeti tudományok aktuális kérdéseiről*; a Képzőművészeti Főiskola nagynevű tanárai pedig az egyes történelmi korok építészeti stílusairól és művészettörténelmi fejlődéséről, valamint a magyar népművészetről tartanak vetített képes előadásokat. Beiratkozási díj 12 pengő. Érdeklődni lehet Sopron város Idegenforgalmi Irodájában (Sopron, Várkerület 44).

Amerikai-panamai katonai egyezményt írtak alá. Washingtonból jelentik: (MTI) Az OFI jelenti: Hull külügyminiszter és a washingtoni panamai követ katonai egyezményt írtak alá.

LEAHY ÚJ MEGBIZÁST KAP. — Stockholm. (MTI) A Német TI jelenti: Washingtoni jelentés szerint Roosevelt elnök a pénteki sajtóértekezleten kijelentette, lehetséges, hogy rövidesen közzölni fogják Leahy tengernagyának, az Egyesült Államok franciaországi nagykövetének új kinevezését.

Használt
Vampyr stb.
porszívót
 jó áron veszek. Címet „hétfőn 12-5 óra között felkeresem” jelígre a kiadóba kérek.

Véres osaládi drámát okozott egy izgága ember. Miskolcra jelenti: (MTI) Tóth József hődcsepányi lakos, roessz viszonyban élt feleségével, született Kalló Máriaival. Julius 16-án anyosa Kalló Lajosné arnói lakos ment hozzájuk látogatába. A házaspár akkor is veszekedett, Tóth ütötte-verte feleségét, majd annak segítségére siető anyosát is megverte és mindkettőjüket kidobta az utcára. Apósa Kalló Lajos, valamint feleségének fivére emiatt felelősségre vonták Tóthot. Veszekedés közben az egyik fiatalkoru Kalló fiu egy karóval négyeszer úgy fejbe sújtotta Tóthot, hogy másnap beiehalt sérüléseibe. A csendőrök a Kalló család három férfitagját őrizetbe vették.

FERENC JÓZSEF
KESERŰVIZ

Ritchie Londonba érkezett. Bernből jelentik: (MTI) Az OFI jelenti: Ritchie tábornok, az Egyiptomban harcoló 8-ik brit hadsereg volt parancsnoka, Londonba érkezett.

A VÁRADI MUZEUM GAZDAGODÁSA. A múlt héten Budapestre két értékes küldemény érkezett a múzeum címére: 12 részint márvány, részint gipsz-szobor a nagyszerű Sidló Ferenc alkotásai és 7 olajfestmény. Wallerhausen Zeigmond festőművész képei. A szobrok az első világháború némely hadvezéreinek és közkatonák küzdelmének és szenvedésének ábrázolatai, a festmények főképp az olasz harctér némi jeleneteinek megörökítése. Mind a szobrok, mind a festmények a volt dicsőséges nagyvárad negyedik honvéd házezred tulajdonát képezik és Szentkereszthegyi Kratochvil Károly altábornagy volt ezredparancsnok intézkedéséből kerültek legalkalmasabb helyükre, a váradi múzeumba.

Lábát törte egy kislány a Tisza Kálmán-téren. Nagyvárad. Saját tud. Komoly kimenetelű szerencsétlenség történt szombaton délben a Tisza Kálmán-téren. Egy kislány igyekezett kerékpárjával az uttestre. Váratlanul megcsuszott s oly szerencsétlenül esett el, hogy azonnal lábát törte. A kihívott mentők beszállították a kórházba.

Megnyílt
Szabó Imre
bőrkereskedése
 Szent János-utca 6. szám alatt.

Brit tengeralattjáró megtorpedózott egy török tartályhajót. Istanbulból jelentik: (MTI) Az OFI jelenti: Az Antares nevű háromezert tonnás török gőzöst a sziriai partok közelében megtorpedózták. — Istanbulból jelentik: (MTI) A Stefani Iroda jelenti: Egy brit tengeralattjáró megtorpedózott egy török kőolajszállító gőzöst. A török hatóságok megindították a vizsgálatot az elsüllyesztés körülményeinek tisztázására.

Befőtt és uborka
Molnár Imre
 téli eltevéséhez vásároljon zalicilt, perg. papírt, cellophant, kötöző zsineget, elsőrendű zecet.
 fűszer csemeg. üzletében,
 Rákóczi-ut 4.

Férfiruhákat használtak, legjobb áron vehet, eladhat

MOLNÁR SPORT

Leventéink atlétikai versenye

Nagyvárad A holnap egyetlen sporteseménye: a leventék atlétikai versenye. A kolozsvári versenyekre készülődő válogatott keret vasárnap délelőtt fél 10 órai kezdettel tartja utolsó versenyszerű edzését az Erzsébet-liget salakján. Előreláthatólag igen jó eredmények várhatók csaknem minden számban. Tehetséges fiataljaink sok lelkesedéssel minden szabaddidejüket a készülődésnek szentelik s előttük lebeg némesak a kolozsvári győzelem, de a budapesti országos versenyen való megtisztelő indulás is.

A verseny nyilvános, érdeklődőket

szívesen lát az ifjúság. (Lásd. Hír-Nagyvárad.)

Négy fiatal NAC játékos az ercsi ifi táborban

Nagyvárad Az MLSz Körösvidéki kerületének elnöke arról értesítette a NAC vezetőségét, hogy négy érdemes, fiatal labdarugóját behívta a 20-án, a Duna melletti Eresiben tartandó ifjúsági edzőtáborba.

Ezek a játékosok: Bartha, Molnár, Sulyok és Bodó. Az ifjú jövő Bodolái rövidesen útrakelnek s az egyhetes táborozáson készülnek fel a jövőre.

Arany-, ezüst-, briliáns tárgyak, svájci anker órák vétele, eladása, szakzerű alakítása, javítása **Ács Tibor,** Széchenyi tér 6.

RÁDIÓ

VASÁRNAP, JULIUS 19.
Budapest I.

- 8.00 Fohász. Szózat. Reggeli zene.
- 8.45 Hírek.
- 10.00 Egyházi ének és szentbeszéd a Koronázó Főtemplomból. — A szentbeszédet Körtvélyessy Linzenbold Ferenc hittanár mondja.
- 11.15 Evangélikus istentisztelet a Deák téri templomból. Igét hirdet dr. Keken András lelkész.
- 12.15 Levente-műsor.
- 12.55 Munkás a honvédekért. — Marschalkó Lajos előadása.
- 13.10 Szórakoztató zene.
- 14.00 Művészlemez.
- 15.00 A Földművelésügyi Minisztérium rádióelőadás-sorozata.
- 15.45 Magyar nóták.
- 16.10 Borszék. Irta dr. Lévy Lajos. — Felolvasás.
- 16.40 Széchenyi hitvese. Irta Czako Elemér. Felolvasás. Közművelődési előadás-sorozat.
- 17.20 Beszél a front. A Honvéd Had tudósító század rádióközvetítése. Hangfelvétel.
- 17.40 Nagy mesterek könnyű muzsikája.
- 18.10 Akiket mindig szívesen hallgatunk. Köváry Gyula csevegése.
- 18.20 Buttola Ede táncczenekara játézik
- 19.20 Szól a katonabanda. Indulók.
- 19.45 A hollési Cupido. Vigjáték.
- 20.35 Budaházi Fehér Miklós hegedül.
- 20.50 Hangképek a vasárnap sportjáról.
- 21.10 Bura Sándor cigányzenekara.
- 22.15 Dora Komár operett. és filmdalokat énekel.
- 23.25 Szalonótés.

Budapest II.

- 11.15 Az Országos Postászenekar.
- 12.15 Szórakoztató zene.
- 13.00 Táncczene.
- 19.00 Elfelejtett sikerek és híres bukások Fodor Gyula előadása hanglemezekkel.
- 20.00 Hírek.
- 20.10 Rendőrzenekar.
- 21.10 Szili Leontin elbeszélése. Felolvasás.
- 21.40 Székesfővárosi Zenekar

HÉTFŐ, JUNIUS 20.

Budapest I.

- 6.40 Ébresztő. Torna. Hírek. Közlemények. Reggeli zene.
- 10.15 Szalonótés.
- 11.20 Dalok és hangszerzők
- 11.40 Schelken Pálma előadása.

- 12.10 A Szent István 3. honvédegylet zenekara.
- 13.30 Honvédeink üzennek. — A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 14.00 Szórakoztató zene.
- 15.20 Rendőrzenekar.
- 16.15 Csángó testvéreink. Irta Szilády Zoltán dr. egyetemi magántanár.
- 17.15 A néptáplálkozás és a sokgyermekes családok. Antal Lajos dr. OTBA főorvos előadása.
- 17.30 Táncczene.
- 18.15 Halászelet a Csallóközi Dunán. A közvetítést Szap közszégből vezeti Budineczky Sándor.
- 18.40 A Nemzeti Bank Pénzjegynomdájának énekkara.
- 19.20 Matolcsy Margit és Halmos István énekel, kísér Gáspár Lajos cigányzenekara.
- 19.40 Reményik Sándor verseiből előad. Tasnády Ilona.
- 20.15 Operaházi zenekar.
- 22.10 Üzen az otthon. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 23.25 Weidinger Ede szalonzenekara

Budapest II.

- 19.05 A Nemzeti Bank Pénzjegynomdájának énekkara.
- 19.20 Bokszay Gyula dr. előadása.
- 19.30 Táboriútnél a debreceni Piarista-cserkészek. A közvetítést vezeti Budineczky Sándor.
- 20.00 Hírek.
- 20.10 Géczy Barnabás zenekarának műsorából.
- 20.35 Mikrofonnal a Hatvani-utcában Irta Batizi László dr.
- 21.00 Sthymmel Miklós jazz-együttse.
- 22.00 Szórakoztató zene.

KEDD, JULIUS 21.

Budapest I.

- 6.40 Ébresztő. Torna. Hírek. Közlemények. Reggeli zene.
- 10.15 Szórakoztató zene.
- 11.20 Takács Erzsébet énekel.
- 11.40 Divattudósítás.
- 12.10 Imiczky László szalonzenekara.
- 13.30 Honvédeink üzennek. — A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 14.00 A Folyamérők fuvózenekara.
- 15.20 Mursi Elek cigányzenekara.
- 15.15 A Mária Terézia 1. honvédegylet zenekara játézik
- 18.00 Mit köszönhet a magyarországi Nagy Lajosnak. Irta Mályusz Elemér dr. egyetemi tanár.
- 18.25 Kopeczky Alajos orgonál.
- 18.45 Hunyadi Sándor csevegése
- 19.20 Fráter Lóránd lemezei.
- 19.40 A tűz ünnepe Szent István éj-

- szakáján. A közvetítést a csallóközi Gelle közszégből Dövényi Nagy Lajos vezeti.
- 20.00 Vidám zenei lexikon.
- 21.15 Régi és új olasz költemények versei
- 22.10 Üzen az otthon. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 23.25 Strausztól Lehárik.

Budapest II.

- 18.00 Ruszin hallgatóknak.
- 18.25 Mezőgazdasági félóra.
- 18.50 Kopeczky Alajos orgonaszámai.
- 19.20 A Székesfővárosi Zenekar.
- 20.00 Hírek.
- 21.10 Véséshelyi Julia felolvasása
- 22.00 Az idegen fiu. Legenda.

SZERDA, JULIUS 22.

Budapest I.

- 6.40 Ébresztő. Torna. Hírek. Közlemények. Reggeli zene.
- 10.15 Székesfővárosi Tüzelőzenekar.
- 11.20 Zenekari művek.
- 11.40 Zsoldos László elbeszélése.
- 12.10 Rádiózenekar.
- 13.30 Honvédeink üzennek. — A Vöröskereszt

APRÓHIRDETÉSEK

Levelezés

Gyaraki Antal kereskedő, Váradapár, iratait megtalálták. Kérjük a kiadóban átvenni. 723

Lakás

Beköltözhető új 2 szoba, hallos, komfortos ház eladó. Huszár-utca 5. 722

Különléle

Okleveles tanár vállalja 1-2 magán- és pótvizsgák előkészítését. Beethv Ödön-utca 42. 727

Tíz-tizenöt hold földet esetleg kis tanyát Váradhoz közel bérbé venni. Cím a kiadóba kérek. 717

Paragázzal poloskát, molyt, tetveket, azok petéit falból, padozat alól, butorból, felelősséggel irtja. Paragáz szolgálat. Szigligeti-utca 7. szám. Telefon: 21-96. 664

Kimondott Baross testvérrel társulnék 3000 pengővel, valamely üzlethez, tevékeny társnak. Cím a kiadóban. 720

Adás-vétel

Eladó Püspöktúrdóben 2 szobás téglavikendház, 10.000 pengőért, vételhez 2-3 ezer pengő elegendő. Tatiné. Szigligeti-utca 12. 738

Tompa Mihály-utca 67. sz. ház (agrártelken épült) sürgősen eladó. Ertekezni dr. Horváth ügyvédnél. Kapucinus-utca 6. 726

Eladó Böeendorfer zongora, tükrös előszobafal, keményfa karnisok, két ajtó, térszekrény, minden kitűnő állapotban, Rákóczi-ut 11. 735

Eladó jókarban levő fürdőkad, régi nagy tölgyfa ebédasztal, próbaszalonta való állótűkőr. Csáky-u. 6. Udvar felől I. emelet. 734

Irgóép, kitűnő állapotban, olcsón eladó. Rimanóczy-utca 4., emelet, ajtó 7. 731

Jókarban lévő női kabát és 36-os női félcipő eladó. Ugyanott megbízható szobalányt keresnek Budapestre jó bizonyítványokkal, varrni tudók előnyben. Ertekezni: Szaniszló-utca 24. a házmesternél. 730

Öbör 10-20 hl. eladó. Rákóczi-ut 8. 729

Keveset használt gumirádlis kocsit és pár lézerezám eladó. Cím a kiadóban. 728

Eladó kombinált szekrény és rekámmé díófából, Verböczi-u. 2. 719

Eladó 4 szobás modern magánház gazdasági udvarral, istállóval, azonnal beköltözhető lakással. Pop vice ingatlanközvetítő iroda, Szent János-utca 6. 718

- kereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 14.00 Weidinger Ede szalonzenekara.
- 15.20 Mellek Béla-zenekar.
- 16.15 Lantos-Kiss András előadása kasszap Istvánról.
- 17.15 A magyar irodalom regénye.
- 17.35 Horváth Jenő jazznégyese.
- 17.55 Forog a malom a csallóközi Dunán. A közvetítést Csap közszégből vezeti Dövényi Nagy Lajos.
- 18.20 Honvédműsor.
- 19.20 Felvinczi Takács Alice hegedül.
- 19.40 Külügyi negyedóra.
- 19.55 Népszimfűrészek.
- 21.15 Szórakoztató zene.
- 22.10 Üzen az otthon. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 23.25 Filmdalok.

Budapest II.

- 19.00 Felvinczi Takács Alice hegedül
- 19.15 Bán Aladár felolvasása.
- 19.40 Strausss. keringők.
- 20.00 Hírek.
- 20.10 A modern zene kedvelőinek.
- 21.10 Szendrey Ákos dr. néprajzi előadása.
- 22.10 Buttola Ede táncczenekara.

„Olajosmagvakat és gyümölcsmagvakat

vásárol és felvilágosítást ad a Vegyi-és Elelmiszeripari r.t. Nagyvárad. Anyos Pál-u. 2-6.

Anyaszénát, lucernát, bodorkát, bökönnyt veszek kisebb tételekben is. Igényem 400 mázsa. Erdélyi „Concordia”. 726

Eladó magánház sürgősen. Ár 9000 pengő, 5000 pengővel átvehető. Sztáray M.-u. 10. — Erzsébet-ligeti sportpálya mellett. 721

Eladó magánház Peterdi-u. 3, villamos megállóhoz közel az Árpád vezérről mellékutcájában. 714

Allást keres

4 gimnáziumot végzett 23 éves római katolikus fiatalember 3 éves irodai gyakorlattal, gépir, állást keres. Megkereséseket „Sürgős jelizére” a kiadóba. 724

Budapesten mestervizsgázott fehérnemű varró, üzemezőtő állást keres. Cím a kiadóban. 727

Gyermek mellé ajánlkozom gyakorlattal. Cím a kiadóba kérek.

Idős egyénhez gondviselőnek elmennek, vidékre is azonnal, öz. Varga Józsefné Oláh Sándornál, Hencida. 725

Fiatall fűszeresség azonnalra állást keres. Franklin Benjámin-u. 78. Szilágyi István. 712

40 éves kisigényű iparosasszony, a háztartás minden ágában jártas, házvezetést vállalna, fizetést nem igényel, inkább otthonra vágyik. Paulik Jánosné, Gyimesi-u. 14. 706

Elveszett

Összes közlelmezési jegyeimet elvesztettem. Megtalálójá adja le öz. Borik Józsefné, Mester-u. 98.

Elveszett Zemplényi névre szóló kenyérjegyek. Megtalálójá hozza Városi Levente parancsnoksághoz. Markovits laktanya. 732

Sártori Irma kenyérjegyet elvesztette. Megtalálójá adja be a lap kiadójába.

Összes közlelmezési jegyeimet elvesztettem. Megtalálójá adja le Schwartz Jenő, Mester-u. 98.

KIADÓTULAJDONOS:

SEBENT LÁSZLÓ-NYOMDA R.-T.

Felelős szerkesztő: Dr. Pál Árpád. Felolvasó kiadó: Dr. Scheffler Ferenc, Szent László-nyomda R. T. igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén, Nagyvárad, Szilágyi Dező-utca 5. szám.

Segédmotorosok figyelmébe! Motorkerék-párok, varrógépek speciális javítását garanciával megkezdtem. Használt motorkerékpárt v. zek és eladok

JAKAB műszerész Kossuth Lajos-utca 5. szám. Telefon: 23-30